

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrť leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

CESARJEV ROJSTNI DAN.

Našemu cesarju.

Jutri, dne 18. avgusta, slavijo avstrijski narodi zopet rojstni dan svojega oboževanega vladarja, cesarja Franca Jožefa. Tretjikrat ga slavijo v sedanjih svetovnih vojni. Že v mirnih časih so smatrali narodi ta dan za najboljšo priliko, da izkažejo vladarju svojo zvestobo. Vršila so se cerkvena in posvetna slavlja, vprizarjale bakljade in razsvetljave, prirejale šumne slavnosti in veselice. Še bolj nego mirni časi nas nagibajo sedajni strašni časi, da mu izrazimo ljubezen in zvestobo, ki jo čutimo v svojih srcih. Ne moremo mu tega sicer izraziti v veselju in razkošju, a kljub temu lahko smelo trdimo, da našim srcem nikdar ni bil tako blizu, kakor ravno v sedanjih dneh, ko so na vseh straneh vstali zemljelačni sovražniki, da napadajo ljubo nam Avstrijo, čez katero vlada naš cesar že blizu 70 let. Kakor otroci okoli svojega očeta, kadar je v nevarnosti, se zbiramo v tem času okoli svojega cesarja, prisegajoč mu, da smo voljni ž njim vstrajati v velikanski borbi do zadnjega dihljaja. In kakor dobri otroci ravno v hudih dneh najbolj goreče molijo, da jim Bog ohrani dragega očeta, tako tudi mi v tej krvavi vojski srčneje kakor kdaj poprej pošiljamo svoje molitve proti nebesom: Ohrani nam ljubli Bog našega modrega in očetovskega vladarja zdravega in krepkega, tolaži njegovo žalosti polno srce, ki mora prenašati toliko gorja, daj mu zmago čez vse naše sovražnike ter podeli nepremagani Avstriji zopet mirne, srečne čase!

Gorica.

Žalost nas je objela, ko smo izvedeli, da so dne 8. avgusta prišle italijanske čete v Gorico. Čez leto dni so vstrajali naši junaki na izpostavljenih postojankah, sedaj so se morali udati italijanski artilerijski premoči. In tako se je zgodilo, da je Lah vkorakal v nam toli omiljeno mesto.

Gorica in zemlja okoli Gorice je okrvavljena s krvjo naših očetov, mož in bratov. Zemlja, v kateri spijo naši dragi večno spanje, zemlja, ki je postala grobišče naših ljudi, nam je sveta in nam ostane sveta. Mi ne bomo dopustili, da bi na njej ostal verolomni sovražnik, ampak sami hočemo biti varuhi najdražjih nam grobov. Zato koprni naše srce, da se nam izpolni sedaj naša najsilnejša želja, da postane Gorica in goriška zemlja zopet naša, zopet — avstrijska.

Izguba Gorice nas je težko zadela, a nočemo mirovati, dokler se nam zopet ne vrne.

Naša južna bojna črta.

Po poročilih do 14. avg.

Avstrijsko uradno poročilo z dne 13. avgusta pravi, da se nahaja naša nova bojna črta med morjem in goro sv. Gabrijela. Gora sv. Gabrijela se nahaja severno-vzhodno od Solkana in je 646 m visoka. Severno od gore sv. Gabrijela držimo vse dosedajne postojanke. Od gore sv. Gabrijela proti jugu gre bojna črta vzhodno od Gorice, potem vzhodno od Dola, ki se razteza vzhodno od Doberdobske planote. Italijansko uradno poročilo z dne 11. avgusta pravi, da so Italijani prispeli na črto Dol do Črnega hriba ter

da še mi držimo Debeli vrh in vrh št. 121 vzhodno od Tržiča.

Če pogledamo zemljevid, vidimo, da gre naša bojna črta od Št. Petra pri Gorici v ravni črti vzhodno od Tržiča do morja. Doberdobska planota je torej že v laških rokah.

Zadnji boji za Gorico.

Kakor se je pričakovalo, se je zgodilo. Po dogem miru so Lahi prešli koncem meseca julija na bojišče pri Gorici vnovič v ofenzivo. Dne 30. julija je pričela njihova artilerija silno obstreljevati goriško in tolminsko mostišče ter hrib Sv. Mihaela. Ta ogenj se je dne 2. avgusta še ojačil. Ta dan je neka italijanska polstotnija napadla naše strelske jarke vzhodno od Tržiča z ročnimi granatami; bila pa je takoj odbita. Dne 1. avgusta je pričela sovražna infanterija v gostih množicah napadati Doberdob. Že dne 6. avgusta pa so se ti boji razširili na celo črto gori do Tolmina.

Pri goriškem mostišču.

Dne 6. t. m. zjutraj so pričeli Italijani s strašnim artilerijskim ognjem zlasti proti goriškemu mostišču in višini pri Podgori. Z malimi presledki je trajal ta ogenj dan in noč ter je zasipal strelske jarke, kritja in stanovališča naših hrabrih braniteljev. Besni infanterijski napadi so sledili neprestano drug za drugim od 6. t. m. popoldne. Neprestano so Lahi naskakovali naše pozicije

pri Podgori in Pevmi.

Naše čete so se junaško branile ter še v tem štadiju vjele 72 častnikov in 2900 mož. Hrčeti te višine, kjer že dolgo ne stoji nobeno drevo več, ki je prerit na vse strani in zamrežen z jarki, je videl te dni najstrašnejše prizore, ter ga smemo po vsej pravici imenovati eno najbolj krvavih bojišč v tej vojni. Na tisoče in tisoče Italijanov se je valilo preko te pustinje in na sto in sto jih je izdihnilo na tem morišču. Našim ni bilo več obstati. Umakniti so se morali s takozvane velblodje grbe te višine. Popolnoma raztrgani jarki niso nudili nobene varnosti več. Takrat je prišlo povelje, da se morajo naši umakniti za Sočo. Pričelo se je umikanje in ko je bilo vse končano, so zleteli

mostovi čez Sočo

v zrak. Dolgo že so bili ti mostovi cilj sovražnih topov. Oblaki dima so se dvignili iznad Soče ter zakrili naše čete sovražnemu pogledu. In Soča se je zopet umirila kot meja med nami in Italijani. Tako je napočil dan 7. avgusta.

Gorica

je bila sedaj v bojni črti, ona Gorica, za katero se je bil boj od početka vojne z Italijo, nekdanj cvetoča, danes ena sama velika razvalina. Z one strani pa je udarjala granata za granato v razvaline. Tuintam se je dvignil plamen ter uničil, kar je še ostalo. In pričakovati je bilo, da se Gorica ne bo mogla dolgo držati, saj so stali italijanski topovi drug poleg drugega na višinah nasprotnega brega Soče. Naše vojaške oblasti so pravočasno poskrbele, da je goriško prebivalstvo imelo priložnost se spraviti na varno. Že v ponedeljek, dne 7. avgusta, so zapuščali zadnji prebivalci opustošeno mesto. Le malo jih je ostalo. Nema in razdrta je sprejela Gorica italijanske čete v torek, dne 8. avgusta.

Gorica — kup razvalin.

Kup razvalin je Gorica. Strašni so bili dnevi do dne 8. avgusta in prebivalstvo je neizmerno trpele. Žene in posebno otroci so padali, zadeti od izstrelkov. Vse polno trupel je ležalo po ulicah med ruševinami. Kri je tekla po cestah in ulicah. Izdan je bil ukaz, naj se reši, kdor se more. In ljudje so hiteli ven, kamor so mogli, proti vlaku, ki naj jih odpelje v varnejše dežele, ali so se začasno ustavili šokje v bližini. Beg iz Gorice je bil splošen.

Naši junaki pri Gorici.

Skoro 15 mesecev se je junaštvu naših čet posrečilo odbijati vse napade na Gorico, četudi z največjimi izgubami. Goriško območje ima svojo zgodovino, katero bomo mogli ceniti šele po vojski. Navdušenje naših hrabrih čet, njih trdna volja, da ne prepuste sovražniku pedi zemlje več, kot je bilo to iz strateških ozirov potrebno, uprav ta krepka volja in brezprimerno junaštvo naših čet je doseglo, da se je mogla kljub premoči, kljub divjemu ognju velikega števila italijanskih topov držati prva postojanka, o kateri so vsi strokovnjaki sodili, da je ne bo mogoče držati. In držali so to postojanko naši junaki skoro 15 mesecev, dokler niso bili vsi jarki že tako razstreljeni, da niso nudili prav nobenega kritja več. In še tedaj jih niso prepodili Italijani, zapustili so postojanko le na povelje vojnega vodstva, da se preprečijo ogromne žrtve, katerim so bili izpostavljeni. Najlepši dokaz za to je, da so še v zadnjih bojih za goriško območje vjeli nad 4000 Italijanov.

Kalvarija razstreljena.

Kalvarijo so Italijani podminirali. Napravili so pod zemljo rov do Kalvarije ter so pod Kalvarijo začeli razstreljiva. Le na tak način se je posrečilo Italijanom priti na Kalvarijo.

Italijansko časopisje o bitki pri Gorici.

»Idea Nazionale« piše: Nihče ne sluti, koliko krvi in solza se je prelilo v petnajstih mesecih vojske. Gorica mora postati naša, ker smo ji žrtvovali cvet italijanske mladine. »Corriere della Sera« in drugi listi smešno pretiravajo važnost uspeha. Trident in Trst so začasno vpokojili in trde, da je bila Gorica glavni namen, ki se je tudi dosegel. Italijanski vojaški kritiki pa ne prikrivajo, da je Gorica bolj moralnega kakor vojaškega pomena, če so avstrijske čete pravočasno zgradile na gorah nove postojanke, ker se je to zgodilo, je izpostavljena Gorica popolnoma uničena.

Boji vzhodno Gorice.

Naše čete, ki so se umaknile na višine vzhodno Gorice, se uspešno branijo proti nadaljnemu prodiranju italijanskih čet. Uradno poročilo označuje fronto za Gorico kot naše nove postojanke, zato je smatrati, da so te pozicije že končnoveljavne. Naša hrabra krdela so se torej umaknile le toliko, kolikor je bilo z ozirom na krajevne razmere neobhodno potrebno. Vzhodno Gorice se razprostirajo obronki Trnovskega gozda, kjer je mogoče prirediti dobre obrambene postojanke. Kako poteka naša nova črta, pa se še ne da dognati. Važno je, da so naše čete dosedaj odbile vse italijanske navale na Plave ter tako onemogočile, da bi nas prijeli Lahi na severu z boka.

1000 granat na eno mesto.

Topovska žrela 300 topov so bila naperjena proti 10 km dolgemu odseku. Na vsakih 30 metrov je takorekoč prišel en top. Mnoga točka je dobila kak dan po 1000 granat. Težišče vseh napadov v petih sosednjih bitkah je bila višina Podgora, Oslavje in Sabotin.

Na smrt so čakali.

Medtem ko so se vojaške in civilne oblasti že davno preselile v kleti, so skozi okna še vedno gledali stari možje. Bili so po večini revni ljudje, ki so čakali v Gorici in se navadili vojske. Smrt meščanov je dobila obliko granate; niso bili bolni, marveč ubiti. Nad 300 italijanskih topov je bruhalo svoj ogenj od Moše do Števerjana, topovi vseh vrst: poljski topovi, lahke in težke havbice, težki topovi, težki možnarji kalibra 21 in 28 cm ali 24 cm, ki streljajo bolj daleč kot drugi.

Ljudje bežijo . . .

Goriško, 9. avg. 1916.

Popoldanska ura je, ko to pišem. Begunci iz Gorice, Solkana in vseh krajev Vipavske doline zagrinjajo ceste. Matere z dojenčki v rokah, polodrasla deca s svežnji na glavi, z lačnimi, nemimi, polnimi vozmi. Vozovi vse vrst, navadno pred njimi ljudje kot vprežna živina. Vse gre naprej, naprej . . . Odrejeno je, da morajo vsi begunci čez kranjsko mejo in se ne smejo ustaviti na goriških tleh. Vsa cesta polna, težki avtomobili, ranjenci vjetniki . . . In vjetnikov je veliko. Lahko ranjeni korakajo po cesti v bolnišnice. Nehote mi vstaja v duši prizor iz Sienkiewiczovega „Z ognjem in mečem“, ko pridirja kolk na trg na spenjenem konju s klicem: „Hmyel ti je Lahe!“ — Oj ta naša Gorica, ta naša solčna Goriška, kdaj bo konec vsega tvojega gorja. Lahko obstreljujejo neprenehoma našo Vipavsko dolino. Nočujošnja noč je bila tako strašna. In topovi so tako strašno, strašno gremeli in danes cel, cel dan — z izjemo krog poldneva. Italijani nadaljujejo svojo taktiko artilerije in napadov v masah. Izgube imajo pa strašne, kakor poročajo laški vojni vjetniki. Nekaj laških vojakov so vjeli danes prav blizu Sempetra. V Gorici so le južni kolodvor in Standrež zasedle danes laške patrulje, toda upamo, da le začasno. Boji se z vso besnostjo nadaljujejo. Toda trdno smo uverjeni, da bodo naše čete vrgle sovražnika nazaj. In najhujše smo že preboleli, to je treba konstatirati, če prav nas čakajo še hudi boji. Sovražnik naj le počaka, ni še vseh dni konec. Položaj nikakor ni brezupen. Poroča se nam, da se bojujejo v italijanskih vrstah poleg srbskih tudi francoski vojaki. Posebno številno je zastopana najmodernejša francoska artilerija. Sploh imajo Lahi kanonov kot peska. Položaj se sedaj trezno presoja, posebno še dejstvo, da je Sv. Mihael trdno v naših rokah. Danes smo opazili na fronti samega Borojeviča. Novo upanje vstaja, nova vera prešinja naša srca. Čeprav smo imeli strašne trenutke.

„Italijani gredo.“

Sodi se, da je v Gorici ostalo še krog 6000 ljudi, ki so skriti po kletih. Toda veliko civilnega prebivalstva je v Gorici, Solkanu in Sempetru tudi ubitega in ranjenega.

V stolnico v Gorico je priletela prva italijanska granata v nedeljo, dne 6. avgusta, zjutraj, ravno ko je č. g. dr. Kobal pridigal. Stolnica je bila polna ljudi. Cerkev je pričela goreti. Nekaj oseb je bilo ranjenih.

V torek, dne 8. avgusta, ob 4 na 4. uro je pa prebivalstvo bežalo iz mesta na klic: „Italijani gredo!“ Gorica je gorela. Via Dogana je pogorela do tal. Zavod za pogrebe Ziano je vozil mrtve zaporedoma po 50 do 60 skupaj. Hud je bil ogenj iz pušk. Mnogo ljudi je bilo ranjenih od ognja iz pušk. V „Rdečo hišo“ je padla granata. V hiši je bila družina, a nobenemu se ni zgodilo žalega. V torek zjutraj ob 4. uri je krstil v stolnici monsignor Kolavčič nekega otroka. Med krstom so padle granate, a zgodilo se ni ničesar. Po Via Moreli so šle tri gospodične z glavarstva. Srečale so naše vojake, a na drugem koncu so bili že Italijani. Naši Italijani so se obstreljevali. Naši vojaki so gospodičnam dali konje, da beže. Gospodične so jahale proti „Rdeči hiši.“ Tam sta bili zadeti dve gospodični in ostali mrtvi. Na starem pokopališču, v Via Trieste in Via Dreossi so bili boji mož proti možu. Mnogo je mrtvih, med njimi tudi mnogo civilnih ljudi. Via Municipio (trgovina Paulin), Via Monace, Raštelj, Via Cacevia (trgovina Pich), vse to je pogorelo.

Kaj pripovedujejo begunci.

Begunci, ki prihajajo iz Gorice, pripovedujejo strašne reči. Vsem se pozna prežita vojna grozota. Gost velikanski dim se je raztezal od Podgore do Sv. Valentina ob desnem bregu Soče, v mestu samem je gorelo po vseh koncilih in krajih, poslopja so se rušila, vmes jok in krik otrok in žena, ki so padali po ulicah ali umirali pod ruševinami. V celih ulicah ni videti niti ene hiše več kolikor toliko cele, vse je po-

rušeno, razdrto, razbito, zidovje raznešeno na vse strani, ulice so zasute, zvoniki cerkva visijo postrani in pačejo, ako že niso padli, na tla z velikim truscem. Pod razvalinami mora biti pokopanih obilo oseb. Sodi se, da je mrtvih okoli 160 oseb, ranjenih pa okoli 800. Ljudje so vstrajali do zadnjega, potem so bežali, kamor je kdo mogel, ven iz dima, tja proti Ajdovščini ali proti Prvačini na varno. Pa tudi tja, proti Volčjdragi, Prvačini in Dornbergu so streljali Italijani ljuto in prizadevali škodo. Povsod po širni ravnini okoli Gorice, od Solkana do pod Kraške hribočke ob Mirnu in Sovodnjah in tja proti Vipavski dolini je besnela italijanska divjost in podila ljudi pred seboj.

Z Gorico je bilo treba izprazniti tudi vso bližnjo okolico. Nesrečni ljudje so bežali in polnili so se begunski vlaki. Odšli so zadnji, ki so vstrajali v in tik mesta v svojih lepih vaseh, še en pogled nazaj, nek razvaline in z Bogom ti lepa goriška pokrajina! Obenem pa se je vzbudilo prepričanje, da se povrnejo na svojo grudo v srečnejše življenje. Begunci iz mesta in okoliških vasi: iz Solkana, ki je tako razbit, da ni niti ena hiša ostala cela, iz Standreža, Sempetra, Vrtojbe, Bilje, Renče, Volčjedrage in s strani Sempasa, so spravili v vlake in jih odpeljali v Lipnico. Nekateri begunci so prišli na Kranjsko iz Ajdovščine. Kakor je kdo mogel, tako si je pomagal na vojaških vozovih, na vozovih z volji so se pripeljali, nekateri so mogli rešiti le še to, kar imajo na sebi. Zastopniki raznih oblasti so šli v Ajdovščino.

O laških patruljah se pripoveduje, da so tekle za ljudmi in jih klicale, naj nikar ne beže, marveč naj ostanejo. Sodi se, da je morali ostati še precej ljudi v mestu, ker pač niso mogli proč, na prim. iz središča mesta, kamor je padala granata za granato, se je rušilo vse naokoli in se valil dim po ulicah, kako more človek oditi kam?

Tudi sosedni kraji izpraznjeni.

Razven Gorice je ljudstvo zapustilo še Solkan, Kronberg, St. Peter, Gornjo in Dolnjo Vrtojbo, Bilje, Renče, Standrež, Volčjo Drago. Vlaki z begunci so se odpeljali v Lipnico.

Tihi junaki.

Noč od 6. na 7. avgusta je bila v Gorici mirna, bajnolepa. Ljudje so bdeli in se s strahom povpraševali: »Kaj bo prinesel drugi dan?« Vsi so slutili še kaj hujšega. In res! Že na vse zgodaj je pričelo italijansko topništvo sipati ogenj in železo na ubogo mesto. Ljudje so začeli bežati, kakor so bili oblečeni, vun iz mesta proti St. P. in V. Tam jih je sprejelo naše vojaštvo na vozove in peljalo v P. A nekateri so še vstrajali v mestu. Da, celo osmelili so se in šli na ulice, kjer pa se jim je odprl pogled na — rušenje in morenje. Moška, ženska, otročja trupla so ležala vseppek. Ranjenci so stokali in ječali, a nihče se jih ni usmilil. Pač žrtve vojne. Vojaki so hiteli od hiše do hiše in tirali ljudstvo s silo vun, da jih rešijo pred smrtjo. Kakšna zmešnjava je vladala, naj priča ta dogodek: Dimnikar je zbežal na plano v spodnji obleki z dimnikarsko metlo na rami in v eni roki z loncem, v drugi z budičnikom, in sličnih slučajev se je ponavljalo več. Vsak je zgrabil prvo, kar mu je prišlo pod roko, in zbežal vun, da se reši. A marsikoga je dohitela smrt, ko se je že šel reševati . . .

A bili so junaki, ki so opravljali kljub grozi svojo službo. Starček duhovnik monsignor K. je kljub ognju maševal in opravil sveti krst, dokler niso med svetim opravilom priletele granate v cerkev na zbrano ljudstvo. Stolna cerkev je pričela goreti. Nikdo se ni upal gasiti, radi ognjenega dežja. Vendar sta se našla dva junaka, ki sta za trla ogenj — dr. J. K. in g. S. Vendar je postala cerkev žrtev plamenov. Tihi junaki, ki se ne bado s svojim junaštvom.

Zmešnjava na begu.

„Slovenček“ poročevalec J. B. poroča o begu nekega Goričana. Begunec pripoveduje:

„Bežal sem v večni zmešnjavi z drugimi kakor brez uma. Videl sem, kako se je že na različnih delih mesta jel dvigati dim in to je moj strah še povečalo. Tekel sem po ulici Rabatta, da bi pogledal, kaj je z mojimi sorodniki, ki ondi stanujejo. Že oddaleč sem videl, kako so ženske in otroci bežali na pol opravljeni, vsak v roki s tem, kar je pograbil v prvem hipu. Krik in jok, vmes pa prasketanje ognja, trušč udirajočih se streh in lomljenje brun in tramov. Pridem bližje gorečih hiš, kjer sem bil nakrat zavrt v gost dim. Spodtaknem se in padem na nekaj mehkega. Ko se dvignem, sem z grozo opazil, da sem padel na truplo — svojega botra. — Nehal je, kajti jok mu je vzel govorico.“

Tekel sem kakor nor dalje skozi ulico. Vogel na Sempetersko cesto. Spotoma iste slike. Vmes so pa padale granate, kakor toča, in bobnenje je bilo tako, da ni bilo čuti posameznega strela. Na Sente-

terski cesti sem že srečaval ljudi, ki so bežali z mesta, napol oblečeni, v spodnjih oblekah, matere z otroci na rokah, pri teh starčki. Vsem se je čitalo z obraza: Le ven, ven iz tega pekla, Bog pa naj kaznuje verolomnega Laha po svoji pravičnosti! Eden je imel v rokah lonec, drugi svečnik itd., kajti nihče se v zmešnjavi ni spomnil, da bi vzel kaj koristnega s seboj. Otroci so jokali, žene tarnale, možje pa stiskali pesti in škripali z zobmi ter se ozirali nazaj in grozili Lahu s poginom in maščevanjem. V to gnečo pa so se mešali avtomobili, konji, vozovi i. t. d. Kjer je bil kak vojaški voz prazen, takoj so naložili vojaki nanj žene in otroke; drugi pa so korakali peš dalje, bosi, na pol nagi. Jodi ni vzel nihče s seboj. Glad jih je torej trl in otroci so zopet jokali. Govorili niso med seboj nič, kajti srca vseh so le bila napolnjena z mislijo: Maščevanje!!

Prenehal je govoriti. Prosil sem ga, naj mi pove, kako je prišel semkaj. Začel je: Ko smo prišli tako zapuščeni in gladni do prve vasi, so častniki takoj ukazali dati nam jesti. Jedli smo molčeč, brez besede. Samo iz oči vseh so čitali dobri gospodje srčno hvaležnost. Tupatam se je kdo ozrl na mesto, kjer se je dvigal plamen in uničeval krasno naselbino. Mimo nas so hiteli vojaki z vozovi, topovi, branit verolomnemu sovragu v mesto.

Nihče ni izpregovoril, samo nemo so nam zrlle oči in oni so videli enako bedo ter prisegli osveto Italijanu.

Ko smo se nekoliko odpočili, smo se napotili še dalje. Spotoma so se nam pridružili begunci iz drugih občin. Mimo nas pa so hiteli vojaki v mesto. — Prišli smo do železniške postaje. Tam so nas že čakali vlaki in vstopili smo. Ta je klical mater, oni očeta, drugi brata itd. A redko se je kdo odzval. Ko smo bili v vozovih, smo se odpeljali. Šele spotoma so nekateri pregledali položaj, v katerem so se nahajali. Brez obleke, brez hrane, brez doma! In marsikomu se je utrla solza, ko se je domislil, da zapušča ono, kar mu je bilo najsvetejše, domovino. In zopet so se krčile nesti in prisegale: Maščevanje, maščevanje in zopet maščevanje!

Prenehal je, posilil ga je jok. Vendar je čez nekaj časa pripomnil:

„Gospod! Lah nas je prepočil. A to za malo časa. Pride enkrat dan, ko se naši hramovi vojaki vrnejo zmagošlavo v Gorico in mi z njimi v našo vedno avstrijsko Gorico!!!“

Poveljniki.

Poveljnik naše soške armade je zaslužni generalni polkovnik Svetozar Borojevič pl. Bojna; branilec Gorice je bil od začetka vojske podmaršal Zeidler. Borojevičev nasprotnik je vojvoda Aosta, kojega glavni stan se nahaja v Červinjanu. Njegova tretja armada je spočetka zastavila med Gorico in morjem štiri zbornice. V poznejših bitkah jih je ojačila na sedem zborov s 17 pehotnimi divizijami. Armada vojvode Aosta je v 14 mesecih izgubila okoli 300.000 mož.

Boji pri Plaveh in Zagori.

V spisu »Turudija in njegovi junaki pri Zagori« opisujemo velevažno pa strašno pozicijo pri Zagori in Plaveh, kjer poveljuje junak Turudija že leto dni. Iz te pozicije hočejo Italijani zlesti na višino za Svetogoro na vzhodni strani in pogledati v Gorico s Trnovske planote. Ako bi se jim posrečilo tu prodreti, bi obvladali višine na vzhodni strani Gorice. Sedaj se zopet bijejo boji pri Plaveh in Zagori, zopet silijo Italijani navzgor, ali zama je njihov napor slej ko prej.

Sunek na južnem Tirolskem.

Listi javljajo, da se začne vsak čas splošna ofenziva Italijanov. Boji ob Soči imajo baje samo namen, zakriti prave italijanske namene, naperjene na Trentino in v prvi vrsti na mesto Rovereto. — List »Italia« potrjuje te vesti, pišeč, da smo na predvečer velikih dogodkov. Sovražnik dela samo defenzivno; tudi njegovi napadi imajo defenziven značaj. Avstrijska artilerija dela marljivo, da bi že v kal zadušila italijansko ofenzivo.

Molčeči kralj.

Iz Lugana poroča »Germania« iz najbližje okolice italijanskega kralja: Viktor Emanuel je postal zelo molčeč mož. Od izbruha vojske kralj ni izrazil svojega mnenja v nobeni obliki, na noben način in ob nobeni priliki. Zanima se za dogodke, kot bi ga nič ne brigali. Samo enkrat je rekel neki deputaciji, ki se mu je poklonila: »Jaz vodim Vašo vojsko, moja čast zahteva, da jo dobro vodim.« Na razumljiv način je tedaj kralj priznal, da odklanja odgovornost za to vojsko. Vse druge izjave, ki so jih kralju podtikali, so izmišljene. Kralj se ni udeležil nobenih velikih slavnosti, ki sta jih priredila angleški ali francoski veleposlanik

sprejel tudi ni Asquitha, češ, da je bolan, kar je ravnilo Renell Rodda v nemalo zadrego; le d'Annunzio je bil enkrat v družbi s kraljem fotografiran. Kralj je d'Annunzia tudi objel, mu segel v rako, a rekel je le nekaj besedi, ki so bile popolnoma brez pomena. Kralj vse posluša z največjo potrpežljivostjo, a ne reče ničesar. Ko je obiskal kralj Viktor Emanuel v Neapolju gledališče San Carlo, so ljudje strastno minifistrali. Kralj se je nahajal takrat v družbi Sonnina, Salandra in dr. zavnega tajnika Carcano. Ljudje so vedno burnejše pozdravljali kralja, ki je končno vprašal Sonnina, če je demonstracija za ali proti vojski. Ko je odgovoril Sonnino: »Za vojsko!«, je rekel kralj nekoliko zasmehljivo Salandru: »Zahvalite se narodu gospod Salandra.« Ko so poročali kralju o izgredu delavstva 1. maja 1915 v Turinu proti vojski in da je bilo ubitih nad 70 delavcev, je pozval Salandra k sebi in mu je rekel: »Turin, prva bitka, ki ste jo dobili proti italijanskemu ljudstvu.« Kralj se je hotel znebiti Salandra in Sonnina in je pozval Giolittija; a po vseh mestih v Italiji so začele pokati bombe; več celo blizu Kvirinala. Giolitti je odklonil v tako pozni uri sestavo vlade; kralju ni preostalo drugega, kakor da je dopustil Salandru in Sonninu da sta napravila svojo vojsko. — Kar da bo kralj zopet govoril, takrat bo končana vojska.

Turudija in njegovi junaki.

Iz poročila, odobrenega v vojnoporočevalskem stanu:

Globoko doli ob Soči leži Zagora. Skoro 500 m globlje od sedla, čez katero vodi edina žilovna cesta. Skoro 500 m navzdol mora stopati vsak mož, se prenese vsak top, vsak kaneč juhe, vsaka nosilnica. In pot je vidna. Strma je in kar pred seboj imaš tu nasprotno stran, to se pravi veliko nasprotno stran od sovražnika zasedenih višin. Ob dnevu je vsak promet nemogoč, ponoči pa mora biti tudi vsak na to pripravljen, da ga kaka čez skale razpršena granata pritise krvavega na pol.

Pot se imenuje: Zagorska smrtna pot. O Zagori se more reči, da je ni več; je le par sten, malo zidovja, kak križ iz okna, prevržen dimnik, ruševine, kamenje, drobci izstrelkov. Sredi skozi vas gre črta, par ruševin zunaj pozicije, par znotraj. Jedna hiša je skupne posesti. En vogel imamo mi, drugega Italijani, fronta sta le malo korakov oddaljeni druga od druge. Granate igrajo v Zagori podrejeno vlogo, metala min delujejo tu noč in dan. Tudi ako vse mine ne zadenejo, pa potegne zračni pritisk za seboj vso okolico. Pa pok samnasebi je tak, da more živce močnega moža uničiti. Kakor bi bil potres, tako se trese in pregiba zemlja. In dosti je dni, ko pride taka mina vsako minuto. Včasih je odmora dve minuti — celo noč traja včasih metanje min.

Kako žive ljudje v Zagori. Čez dan v kritju, a ponoči stegne glavo malo ven, ali more pričakovati mino vsak trenutek. Vsaki teden se menja tu moštvo. Ponoči ne spi noben človek v Zagori. Osem noči čujejo. Vedno iste čete. Že celih šest mesecev. In treba se misliti, kako tu diši po žveplu, dimu, izpuhtevanju izstrelkov, trupel ...

Štiri gospodje so se tu, ki se nahajajo v tem odseku že jedno leto. Jeden izmed njih je poveljnik, slavnostni Turudija, jedna najznačilnejših osebnosti ob soški fronti. On je iz rodu, iz katerega je bil vojak oče, ded, praded. V Srbiji so bili razpisali že nagrado na njegovo glavo: 30.000 dinarjev za živega Turudijo, 10.000 za mrtvega. Ko je prišel v Zagoro, je videl italijansko pozicijo nad bregom, višjo nad našo. Vzel jo je in vrgel sovražnika proti reki, tja, kjer je še vedno. Ali jarki so bili razstreljeni in batalion je bil brez kritja in zavetja. Po težkem dnevu tega boja je zapovedal Turudija, na kratko: Do jutri zjutraj mora batalion izginiti pod zemljo! In izgini! je. Dalmatinci so njegovi ljudje. Vse more imeti od njih, oni vse od njega.

Zagora je jedna najstrašnejših točk na soški fronti. Dalmatince gre v boj kakor lev, v odmorih je krotak kakor ovc. Potem hoče pripovedovati o svoji družini in želi, da ga vpraša oficir, ali so mu že pisali otroci. Ako je ranjen, hoče, da vpraša oficir, kako mu je in potem gre za oficirja v smrt. Za Turudijo bi se dali vsi razrezati. Pa ne le moštvo, ampak tudi kadetje in oficirji. On je vedno z njimi tu v Zagori, že jedno leto. Z njimi samo kadetje in poročniki. Samo en nadporočnik je tu. Levo in desno sta padla major in stotnik. Nekoč je izgubil na jeden dan tri četrtine svoje stotnije. On pa je neranjiv. Ako strese glavo, letijo krogle proč — tako pravi Dalmatinci. Dokler stoji on ob Soči, je nepremagljiva Zagora. Ako naleti na moža par metrov za nasprotno črto, se mu potemni oko: Tukaj imam umreti jaz, ti imaš umreti tam čisto spredaj! Tako pripovedujejo Dalmatinci.

V oktobru in novembru so šli Italijani nad Zagoro 12krat tako močni kakor branitelji. 50 stotnij proti 4. Brigadi iz Forli in Ravene, možje kakor leopardi, divji, drzni, gorki, veliki, lepi in strašni ob

jednem. Strašno so bili poraženi. V strelskih jarkih so ležali mrtveci, rezerva ni mogla čez ... Prvi dan, po bitki pri Plaveh, je zaklical Turudija v oni hiši, katere je ena stran je naša, druga sovražnikova, skozi steno: »Jaz sem tukaj, Turudija! Pri Plaveh sem vas pobil, pri Zagori to jednako!« Laški topovi so divjali v odgovor.

Leto dni je preteklo od bitke pri Plaveh. Ob 3. uri 30 minut je pričela. Gori na hribu je bila vojaška maša. Ves bataljon stoji tu. Čudim se, da ni mož z zlatimi svetinjami v slovečem zagorskem bataljonu. Ti pač so vsi padli. Najgroznejše na tej vojni je to, da najboljši najprvi izginejo. Pokopališče. Oficirji imajo vsak bel kamen, moštvo lepo izrezan lesen križ. Vsi so umrli mladi. Po maši gre divizijski štab k havbični bateriji, ki tudi proslavlja obletnico. Moštvo stoji v dveh vrstah in general, njihov tovariš že leto dni, je imel nagovor. Vojaske se drži, ne more pa prikriti svojega ganutja: »Infanterija je z Vami zadovoljna.« Za topničarje največja pohvala. Komaj konča svoj govor, oddajo Italijani salvo. Slovesno zveni, kakor za oder pripravljeno, skoro dramatično. General seže v roko vsakemu odlikovaneu. 78 jih je, ki nosijo hrabrostni znak ...

Brezdno plamena.

Švicarski list »Le Journal« prinaša poročilo o bojih na soški fronti in pravi: Proga od Sabotina do Gorice je brez dno plamena. Italijani se imajo zahvaliti za svoj uspeh samo artileriji, ki je osredotočila tukaj vse topove, kar jih je imela na razpolago in izpostavila branitelje gorečemu jeklenemu dežju. Obstreljevanje je bilo največje in najhuje v tej vojni. List »Petit Parisien« poroča, da so imeli Italijani tu nad vse velike izgube. Podgora in Plavi so bile tako obstreljevalne, da je Cadorna mislil, da ni več Avstrijcev tam. Kaverne pa so bile vse eno polne Avstrijcev, tako da so bili Italijani izpostavljeni ognju strojnih pušk, ki je zahteval naravnost neverjetne izgube.

Anglež o bojih na soški fronti.

Lord Northcliffe pravi v neki brzojavki s soške fronte, da na Angleškem komaj morejo imeti pojem o strahovitem boju na italijanski fronti. Če bi se imelo objavljati samo število ranjenecv, ki so jih vozili vozovi angleškega Rdečega križa, bi se občinstvo že odprle oči. Sovražnikova srditost je razvidna iz njegovega ravnanja.

Naša južna bojna črta.

Po poročilih do 16. avgusta.

Iz avstrijskih uradnih poročil dne 14. in 15. t. m. je posneti, da naša nova bojna črta (glej 1. stran današnje številke »Slovenskega Gospodarja«) teče sledeče: Gora Sv. Gabriela — kraj Merna (južno od Gorice ob Vipavi) — Lokvica (vas 1½ km severovzhodno od Opatjega sela) — Devin (južnovzhodno od Tržiča ob morju. Na celi črti napadajo Lah zadnje dni z ogromno silo. V prostoru med Vipavo in Lokvico so Italijani dne 13. avgusta napadli naše postojanke nič manj kot sedemkrat. Naši so ostali lastniki svojih novih postojank. Sovražni sunek na tem prostoru je naperjen proti — Trstu!!! Tudi na prostoru med Solkanom in vzhodno od Gorice se srditi sovražni napadi ponavljajo noč in dan. Od tukaj silijo Italijani v prelepo Vipavsko dolino.

Naša nova fronta na Primorskem.

Italijani so napadli na Goriškem nove naše postojanke. S svojimi najtežjimi topovi obstreljujejo vrh Sv. Gabriela in Sveto goro, ki leži ob ovinku Soče, severovzhodno od Gorice; njih pehota pa naskakuje naše nove postojanke na nizkih gričih, ki leže vzhodno od mesta. Previdno so napredovali Italijani proti črtam med Vipavsko dolino in morjem.

Kraška planota južno od Vipavske doline se imenuje zemljepisno Komenska planota. Proti zahodu naprej štrleči del te planote je Doberdobska planota, ki je postala slavna v tej vojski; loči jo globoka soteska Dol od vzhodne polovice skupne kraške planote. Skozi to kraško sotesko vodi deželna cesta iz Gorice v Devin.

Nova bojna črta je krajša, kakor je bila stara. Med tem, ko so se stare postojanke na Doberdobski gorski planoti lahko obstreljevale s treh strani, branijo c. in kr. čete sedaj bojno črto, ki gre precej naravnost.

Gorica se nahaja prekoslej v obsegu najhujših topniških bojev.

Glede nove bojne črte pišejo vojni poročevalci, da se more z vso gotovostjo trditi, da se nahaja za prvo bojno črto še druga, po najmodernejših načelih zgrajena in prilagoden izkušnjam sedajne svetovne vojne.

Izdajalec — župan v Gorici.

Znani italijanski odvetnik v Gorici dr. Cesciutti je bil odbežal v Italijo še pred izbruhom vojne. Dr. Cesciutti je bil podžupan v Gorici, eden glavnih

stebrov iredentističnega gibanja. Sedaj poročajo, da je dr. Cesciutti odpotoval iz Florence v Gorico, da tam organizira italijansko upravo mesta. Malec težka bo njegova naloga, sredi razvalin organizirati to mestno upravo. — Dr. Cesciutti je bil eden najbolj zagriženih sovražnikov slovenstva na Goriškem. Z njim vred je baje došlo v Gorico še več Latrov, ki so pred vojsko zbežali iz Gorice.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču se vršijo na celi fronti hudi boji. Posebno skupina Karl Franc Jožefa ima prestatil silovite sovražne sunke. V Bukovini in južnovzhodnem kotu Galicije, t. j. ob rekah Črni in Beli Ceremoš, smo vrgli sovražnika čale nazaj. Ob kolenu naše gališko-karpatske fronte, t. j. pri prelazu Jablonica in Tatarov, smo se dne 14. avgusta morali pred rusko premočjo umakniti na karpatske postojanke. Dalje proti severozahodu so naši izpraznili 3 mesta Delatyn, Tismienica in Stanislav. Rusi se nahajajo sedaj kakih 15 do 25 km zahodno od Stanislava. Severno od Dnjestra smo premestili naše postojanke od potoka Koropjec na spodnji tok Zlote Lippe. Ob gornji in srednji Strypi so Rusi na črti Kozovo—Zborov, ki leži kakih 15 do 20 km zahodno od Tarnopola. Med Tarnopolom in mestom Brodi Rusi ne morejo naprej, dasiravno so vrgli v ta prostor ogromne čete. Huda bitka se sedaj vrši pri kraju Podkamen (južno od mesta Brodi). Vsako ped zemlje bližje Lvovu morajo Rusi drago odkupiti. Na naši volinjski fronti so sicer srditi boji, a naši še imajo skoro zavsem iste postojanke, kot pred tednom.

Veliko odlikovanje za naše hrabro se boreče čete je, da je cesar imenoval vrhovnega poveljnika naših armad, nadvojvoda prestolonaslednika Karola Franca Jožefa za generala kavalarije in admiral naše mornarice.

Armade in poveljniki.

O naši in ruski fronti ter poveljnikih na obeh straneh se poroča z bojišča:

Naši poveljniki južno od Tarnopola: to je pod vrhovnim poveljstvom nadvojvode Karl Franc Jožefa so: Med Tarnopolom in Dnjestrom grof Bothner, južno od Dnjestra do Karpavov general Kövess, karpatski fronti od Tatarova do rumunske meje pa poveljuje general Pflanzer-Baltin.

Na rusko armado Saharova, ki stoji ob Strypi in Koropjecu, se naslanja na jugu armada Ščerbačeva, ki se bori ob Dnjestru v Galiciji. Zadnje dni je izvršila brezuspešne napade na armado generala pl. Kövessa južnozahodno od Delatyna. Končno je še omaniti južno krilo te ruske napadalne armade, ki stoji pod poveljništvom Lešičkega.

Naši poveljniki na Hindenburgovi fronti so: severno od Tarnopola general Böhm-Ermolli, severno od mesta Brody general Terstjanski, ob Stohodu general Fath in severno od njega bavarski princ Leopold.

Severni ruski napadalni armadi poveljuje general Leš, ki vodi napade ruskih čet severno od trdnjave Luck, vzhodno od Kovla ob loku Stira. General Leš je stal pred veliko ofenzivo severno od Rokitskih močvirij ter je prišel tekem boja z ojačenji proti Kovlu. Gre za one čete, ki se bojujejo sedaj ob Stohodu, nekako v prostoru Stobilva—Kiselin. Južno od te ruske skupine stoji armada Kaledin, ki se je bojevala nekako pred prostorom okrog Lucka, ter si hoče skupaj z armado Leš, ki stoji severno od nje, izsiliti napredovanje proti Kovlu. To prodiranje od vseh strani pa se je doslej vedno zlomilo ob hrabrem odporu naših čet.

V prostoru pri Brodih in zahodno ter jugozahodno od tam stoji ruska armada Saharov. Bojuje se proti armadi Böhm-Ermollija, ki tvori južno krilo Hindenburgove fronte. Ta ruska armada Saharov ima težavno nalogo, »prodreti« proti Lvovu. Dosegel je pač vsled močnih razpoložljivih čet marsikak uspeh, kakor n. pr. zasedenje Brodov, ter je mogel dospeti tudi na zapadni breg Sereta, severozahodno od Zalošcev, vendar pa se tudi s tem ni grozeče približal svojemu velikemu glavnemu cilju — Lvovu — ravnotako ne, kakor se nista bolj proti severu se boreči ruski armadi približali svojemu cilju Kovlu. A pač pa si je general Saharov pridobil slavo, da je brezobzirno žrtvoval svoje moštvo svojemu cilju.

Vrhovno poveljništvo vseh petih ruskih napadalnih armad ima general Brusilov, čegar poveljevanje nosi pečat najbolj neusmiljenega tratenja moštva. Brusilov se ima največ svojim neizčrpnim številnim rezervam zahvaliti za svoj uspeh. Svoje rezerve je pošiljal pogosto v 17 črtah v boj.

Pred Solunom.

Pred Solunom postaja ozračje od dne do dne bolj vroče. Francosko časopisje zatrjuje, da bo vrhovni poveljnik četverosporazumovih čet prav kmalu pričel z resno ofenzivo. Kažejo se že nekaki predznaki bodočih bojev. Dan za dnevom se namreč vrše praske med četverosporazumovci in Bolgari. — Francoska artilerija že obstreljuje mesto Dojran.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje angleško-francoska ofenziva. Dne 12. avgusta so napravile angleško-francoske armade četrti generalni naval na nemške postojanke ob reki Sommi, ki pa ni prinesel četverosporazumovemu orožju zaželenega v-speha, ker je bil odbit. Angleži in Francozi so prodrli v zadnjem tednu le 4-6 km naprej. Tudi na ostali fronti se vrše hudi boji. O Verdunu nobenih posebnih poročil.

Na velikem vojnem posvetovanju v Parizu dne 11. avgusta se je sklenilo, da povabijo Portugalsko, da pošlje 100.000 mož, in Italijo, da pošlje 60.000 vojakov na francosko bojišče.

V Severnem morju se vrše živahna gibanja angleških in nemških vojniških ladij, iz česar sklepa četverosporazumovo časopisje, da utegne priti vnovič do večje pomorske bitke med Angleži in Nemci v Sev. morju. V mesecu juliju so potopili nemški podmorski čolni 74 angleških in francoskih trgovskih ladij v Atlantskem oceanu.

Turška bojišča.

Na turških bojiščih ni prišlo zadnji čas do kakih večjih dogodkov.

Na kavkaškem bojišču so sedaj turške čete v ofenzivi, vsled česar namerava Rusija skrajšati celo svojo kavkaško fronto.

Na perzijski fronti je prišlo do 12. avgusta severno od mesta Hamadan do spopada med Rusi in Turki, v katerem se bili Rusi vrženi nazaj. Turki zasledujejo bežeče Ruse ob cesti iz Hamadana proti Teheranu.

V Mezopotamiji so ob reki Tigris pri Kut-el-Amari Turki uničili dve angleški ladji-jadrnici ter deloma ubili, deloma pa vjeli posadko obeh ladij.

Na egiptovskem bojišču nobenih posebnih dogodkov.

Kaj bo z Rumunijo?

O Rumuniji krožijo zdaj vsakovrstne vesti. Četverosporazum bi rad na vsak način zvalil Rumunijo v svoje mreže. Danes ji nudijo med, jutri ji kažejo bič. Rusija n. pr. znova zahteva prosti prehod ruskih čet skozi rumunsko ozemlje v Bolgarijo in na Sedmograško. Rumunija še vedno čeka. Vojni hujskači napenjajo vse moči, da bi Rumunijo zavedli na pot, na katero je krenila hinavska Italija. Pošteni politiki pa se trudijo ohraniti mirno kri in hladno glavo, ker upajo, da je nepristranost Rumuniji najbolj v prid. Odložitev Rumunije bo najbrž mnogo vplivala na bodoči razvoj svetovnih dogodkov.

Važna posvetovanja.

Pretekli teden so se na Dunaju vršila velična posvetovanja avstrijskih, ogrskih in nemških državnikov. Pravijo, da je bil glavni predmet razgovorov — Rumunija. O čem so se pravzaprav pogovarjali gospodje, ki vodijo usodo naše domovine, se najbrž ne bo prav kmalu izvedelo.

Portugalska in Španska.

Iz Madrida poročajo, da stoji že od konca meseca julija večje angleško brodovje ob izlivu reke Tajo. Zatrjuje se, da je Portugalska obljubila poslati na zapadno fronto 40.000 mož, za kar bo dobila od Anglije posojilo 5 milijonov funtov. Čete pa bo mogoče poslati šele v več mesecih. Baje je zahtevala Francoska 80.000 mož portugalskih čet, za katere pa bi bila morala tudi Anglija prevzeti stroške.

Dočim je Portugalska popolnoma v rokah četverosporazuma, se v Španiji opaža močno gibanje, ki je naperjeno proti Portugalski in četverosporazumu. Portugalci bi že davno prihiteli Francozom in Italijanom na pomoč, pa se bojijo Španije. Vsekako se na Portugalskem in Španskem nekaj posebnega pripravlja.

Naše žrtve za domovino.

Priden mladenič Frane Močnik iz znane Močnikov družine v Brengovi pri Sv. Antonu v Slov. gor. je dne 27. junija padel junaške smrti na italijanskem bojišču v bližini mesta Asiago, zadet od sovražne kroglice v glavo. Bil je pridni mladenič, še le 20 let star. Za njim žaluje dragi starši in sestre ter prijatelji. Dragi France! Ena se želja ni Tebi

spolnila, da videl še kraje domače bi Ti; krogla sovražna je Tebe vmorila, v tuji zdaj zemlji tam truplo leži. — Dne 21. maja je padel na Kostežinu na južnem Tirolskem Janez Tržan, vrli slovenski mož, mežnar pri Sv. Jungerti blizu Žaleca. Vse pogošča dobrega, vedno veselega in šaljivega, nad vse postrežljivega jungerškega mežnarja. Komaj dve leti je živel v srečnem zakonu s svojo vrolo ženko. Janez, vrli slovenski junak, počivaj mirno v daljni tujini! — Zopet je prišla k nam tužna vest, da je dne 1. julija slavne smrti na italijanskem bojišču umrl 39 let stari posestnik Jožef Stojšek, p. d. Pogranžki, iz Dola pri Sv. Florijanu blizu Rogateca. Zapušča vdovo s tremi nedoraslimi otroci. — Junaške smrti je dne 2. t. m. padel na laškem bojišču Kopačar Jože, doma iz Ljubnega v Savinjski dol. Pokojni je bil tržan in posestnik ter dolgoletni član domače prostovoljne požarne bramborice, pri kateri je bil vodja brizgalne. Zapušča žalujčo ženo z devetimi otroci, od katerih je eden istotako sedaj pri vojakih.

Naše naročnike zopet opozarjamo, da bomo brezpogojno ustavili list vsem, ki ga ne bodo plačali naprej. Vsi tisti, ki jim je naročnina potekla, dobijo te dni opomin in položnico. Naj torej takoj storijo svojo dolžnost in pošljejo denar.

Kdor morebiti po kaki pomoti ne dobi lista, naj takoj reklamira in se oglasi, da se pomota odpravi; obenem mora takrat vedno tudi naznaniti, kateri dan in koliko je plačal, drugače ni vedno mogoče pomote popraviti.

Opozarjamo tudi, da se položnice in nakaznice naj pišejo natančno in razločno. Na nakaznicah se ne sme pisati nič čez črto, ker se odrezek na pošti odreže in mi potem ne dobimo popolnega naslova.

Ako kdo pošlje denar za kakega vojaka, naj pristavi tudi svoj naslov, da vemo, kdo je denar postal. Naj n. pr. napiše tako-le: Franc Kolar, kmet v Hošnici za vojaka: Kolar Anton i. t. d.

Tedenske novice.

Mladinska organizacija. Od Sv. Križa pri Mariboru se nam piše: V proslavo 10letnega obstanka tukajšnje mladeniške in dekliske Marijine družbe se je vršila od 13. do 15. avgusta triidnevna pobožnost, katere se je čela župnija z veliko vneto udeleževala. Cerkevne govore je imel prof. dr. Hohnjec. K sklepu sta nas obiskali tudi sosedni Marijini družbi od Sv. Jurija ob Pesnici in od Gornje Sv. Kungote s svojimi dušnimi pastirjema.

Po smrti odlikovan duhovnik. V priznanje junaškega izpolnjenja dolžnosti pred sovražnikom je cesar podelil pokojnemu frančiškancu o. Francišku Ambrožu, vikarju na Sv. gori, viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo. O. Ambroža je spomladni na Sv. gori zadela laška granata in je umrl kot junak.

Po smrti odlikovan ptujski Slovenec. Cesar je podelil zlato hrabrostno svetinjo ob Soči padlemu vrlému našemu pristašu Francu Brenčiču (brat državnega poslanca Brenčiča) iz Nove vasi pri Ptuj. Pri tej priložnosti je upraviteljski g. stotnik na stariše takšno in častno pismo. Čast!

Odlikovan slovenski vojaški zdravnik. Črnovojniški zdravnik dr. Viktor Kac v Mariboru je dobil za svoje požrtvovalno delovanje zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje.

Odlikovan slovenski učitelj. Učitelj pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Friderik Zinauer, sedaj v vojaški službi kot oficijal, je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne.

Iz poštne službe. Poštna odpraviteljica Marija Smole v Loki pri Zidanem Mostu je imenovana za poštarico v Ivanjkoveh.

Ljubezen do rodne grude. Slovenski begunec iz Gorice, ki je sedaj v taborišču v Lipnici, nam piše: Ljubi rojaki, štajerski Slovenci! Ne morete si niti v duhu predstavljati, kako hudo, kako bridko je zapustiti svoj rojstni kraj, svojo domovino na tako okrutni način, kakor smo to morali storiti mi gorški Slovenci. Oh, kako lepa, kako mila in ljubka je nam bila naša solnčna Gorica. Bila nam je pravcati raj. Tako lepih livad ne najdeš nikjer, tako prijetnega obnebja ni v celi Avstriji, kot ga ima naša slovenska Gorica. In naše ljubke hišice, naši rojstni domovi, v katerih nam je tekla zibelka! To nam je bilo nekako naše svetišče. In sedaj je vse to uničeno, požgano, razdrto po gnusni roki laškega hinavca-izdajalca! In bežati smo morali... Rojaki! Le hvalite vsak dan Boga v vročih molitvah, da ste tako srečni, da vam ni treba zapustiti svojega doma na tako žalosten način, kot mi! Srečni ste, presrečni! Ljubite še bolj svojo lepo slovensko zemljo, svoj dragi dom. Ne zaničujte ga, ne izročajte ga tujcem! Naj vam povem zgodbo, ki se je zgodil v tukajšnjem taborišču. Čevljarjevo ženo Ivanko Basnigoj iz Solkana je padec Gorice in Solkana tako močno prijel, da se je revica ob tej vesti milo zjokala. Rekla je:

Ko mi je padel mož in mi je laška krogla ubila zadnje dete, nisem bila tako žalostna, kakor sedaj, ko je padla naša Gorica in je hinavski Lah ugonobil ta cvet lepih naših slovenskih krajev. Dokler ne bode Gorica zopet naša, ne bom vesela... In zopet se je zjokala. Vse to priča o globoki ljubezni, ki jo gojiijo Slovenci in Slovenke do svoje rodne grude.

Mrtvi se oglašajo. Iz ruskega vjetništva sta se oglasila Matej Čirič iz Zabajaka pri Radgoni in Franc Spendija iz Salovec pri Središču, oba na lesopilnem zavodu Kudasowo, pošta Saratov.

Pomilosteni kaznjenci. Cesar je letos povodom 86. rojstnega dne pomilostil 175 kaznjencev; od teh pripade na mariborsko moško kaznilnico 18 in na žensko kaznilnico v Begunjih na Gorenjskem 7 kaznjencev.

Vojnim vjetnikom nobenih alkoholnih pijač. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa, da se vojnim vjetnikom delavcem ne sme dajati nobenih alkoholnih pijač, kot vina, piva, žganja, sadjevca itd. Za tozadevne prestopke je določena denarna globa do 200 kron, oziroma kazen zapora do 14 dni.

Lah mi je kavo cukral. Piše se nam: Enkrat sem si na fronti kuhal kavo in to je menda polentar ovolhal. Začel je neprestano granate pošiljati na prostor, odkoder mu je kava dišala. Moji tovarisi so se odstranili, ali jaz sem kuhal naprej. V tem mi vrže nekaj malih kamnov v mojo kavo, mislim mi jo je cukral. Jaz pa to s korajznim srcem vržem vun in kavo popijem. Potem pa zopet z veselim srcem pazim na polentarja, od koder bo prišel. Pa ni ga bilo. Prosim, spominjajte se nas vojakov v molitvi! Ignacij Mernik, doma v Lukani.

Jubilejne dopisnice. Povodom 86. rojstnega dne našega vladarja je izdala poštna uprava nove jubilejne dopisnice, ki se dobe pri vsakem poštnem uradu za 15 vinarjev 1 komad. Ker je namenjen izkupiček teh jubilejnih dopisnic v dobrodelne namene in sicer da se podpirajo vdove in sirote na bojišču padlih bojevnikov, se vabi občinstvo, da se v obilni meri poslužuje teh jubilejnih dopisnic.

S kroglo v srce zadet — ostal živ. V mesecu avgustu lanskega leta je bil na soški fronti zadet od kroglice v srce italijanski vojak Jakob Dodolo. Zdravnikom se ni posrečilo odstraniti kroglice iz srca in vojak se je podal v svoj domači kraj, kjer je živel. Še precej zdrav. notri do meseca avgusta tega leta, torej skoro eno celo leto. Le vsled lastne nepredvidnosti si je nakopal bolezen, katerega ga je spravila pod grudo. Vojakovo truplo so raztelesili ter našli v srce kroglo, ki se je v srce že skoro docela zarastla. Zdravniki so dognali, da bi bil vojak s kroglo v srce še lahko živel mnogo let.

Hitrejše plačilo za vojne dajatve. Uradno se razglašajo: Po dosedanjih predpisih zakona o vojnih dajatvah so morale iti vse zahteve za povračilo kakih vojne dajatve ali za odškodnino za škodo, ki je nastala v kakem slučaju iz zakona o vojnih dajatvah in katere niso bile plačane ali pa se dajatelj ni zadovoljil s priznanim zneskom, na okrajno ali deželno komisijo in jih je šele nato rešila ministrska komisija. To počasno reševanje bo za mnogo slučajev najbrže odpravila ravnokar izišla cesarska naredba, oziroma naredba ministrstva za deželno brambo, ki pooblašča okrajno in deželno komisijo, da se v nedvoumih slučajih do nekega najvišjega zneska dogovorijo s stranko o zahtevi, nakar odpade postopanje in se znesek izplača.

Občni zbor „Slovenskega čebelarkega društva“ v Ljubljani se je vršil na Veliki Smaren ob 9. uri dopoldne pri vzornem čebelnjaku v Marijanišču v Ljubljani.

Za lovce. Cesarska namestnija nam naznanja, da je vojno ministrstvo dalo za izdelavo lovškega svinčenega zrnja 10 vagonov svinca, na razpolago. Tovarnam se je naročilo, da morajo prodajati svinčeno zrnje preprodajalcem za ceno 185 K za 100 kg. V podrobni prodaji pa cena ne sme znašati več kot 2 K 5 v 1 kg.

Zasebne poštno pošiljke vojakom na bojišče. Ker se množijo slučajji, da kljub tozadevnim opominom stranke še vedno prilagajo v zasebne poštno pošiljke vojakom na bojišče gorljive predmete, kakor vžigalice, bencin, špirit itd., je trgovinsko ministrstvo določilo, da bodo osebe, ki bi prilagale označene predmete v poštno zavoje vojakom na bojišče, kaznovane z denarno globo 50 K, vrhu tega bi se jim naznanilo kazenskemu sodišču. Torej pozor!

Darovi dijaški kuhinji v Mariboru: Ga. Alojzija Kirbiš, posestnica v Mariboru, 10 K; dr. Karl Koderman, odvetnik v Mariboru, 10 K; Rudolf Kociper, župnik, Črešnjice, 10 K; gospa Alojzija Kirbiš, posestnica v Mariboru, 6 K; dr. Anton Medved in Metod Verstovšek 30 K; Alojzij Cilenšek, župnik v Poličanah, 10 K; Amon Leopold, bogoslovec na Pilštanju, nabral na primiciji č. g. Franca Javornika, 50 K; Jernej Černko, učitelj pri Sv. Marjeti na P., 30 K; gospa Marija Gerkman v Nezbišah 4 K; Janez Gerkman v Nezbišah 20 K; M. Strakl, župnik pri Sv. Petru pri Mariboru, mesto vencev + gg. Hribovšču in Markošku, 20 K; Jožef Cerjak, župnik v p. Rajhenburg, 10 K. Srčna hvala!

Zadušila se v gorečem hlevu. „Novine“ poročajo: V Murskih Črneih se je vžgala in zgorela parma in hlev s snopjem in sicer od iskre, ki je zleteela iz peči mlatilnega stroja. Gospodar Ivan Spolar in njegov oče sta šla v hlev, da bi spustila konja na prosto. Vlekel pa je tako hud veter, da ju je dim v hlevu zadušil. Poginila sta tudi 2 konja in 3 govedi.

Gospodarske novice.

Prošnja do c. kr. namestnika v Gradcu. (Koliko fižola se sme vporabiti na deželi?) Štajerska cesarska namestnija je določila, da se bo smelo na deželi od letošnjega pridelka uporabiti za dom za seme 10% pridelanega fižola, za prehrano pa za vsako osebo 12 kg na leto. Ostali pridelek se mora oddati vojno-žitno-prometnemu zavodu. Ako si torej pridelal 250 kg fižola in je pri hiši 9 oseb, si smeš pridržati za hrano družine 108 kg in za seme 25 kg, torej skupno 133 kg. Oddati bi torej moral 117 kg fižola. Kmečki in delavski človek na deželi bi smel odslej na leto uporabiti za lastno prehrano samo 12 kg fižola. Kot prijatelj kmečkega in delavskega prebivalstva moramo priznati, da je množina fižola, ki jo je določila štajerska namestnija za osebo na deželi, daleč premajhna. Fižol je za našega kmeta glavna hrana — meso. Fižol vsebuje izmed živil, ki jih pridelamo, skoraj največ redilnih snovi (26% beljakovine), Meščanom, ki se hranijo z mesom, kakor kmet s fižolom, se je zavzivanje mesa prepovedalo samo le dvakrat na teden. Ako pa ostane v veljavi namestniška odredba, da bo smela oseba, ki prideluje fižol, torej kmet, vinar, najemnik, zavžiti na leto samo 12 kg fižola, se lahko reče, da se bo smel odslej fižol na deželi uživati samo enkrat na mesec. Pomislimo, kaj pa je 1 kg fižola za obed ali večerjo delavcu, ki je rigolal v vinogradu ali opravljal kako drugo težko delo. Upamo, da se bo dalo doseči, da se bo tudi ta odredba cesarske namestnije dala spremeniti v prilog našemu ljudstvu na deželi. Radi tega se naj posamezniki, okrajni zastopi, občine in kmečke organizacije obračajo s posebnimi vlogami do gospoda cesarskega namestnika grofa Claryja, naj blagovoli odredbo o uporabi fižola tako spremeniti, da bo smel pridelovalec uživati večje množine fižola.

Nakupovanje krompirja v mariborskem okraju. Kakor znano, je mariborsko glavarstvo odredilo, da se odvišni krompir v ozemlju mariborskega glavarstva sme prodati samo okrajnemu glavarstvu, oziroma od glavarstva nastavljenim nakupovalcem in osebam v okraju, ki same rabijo krompir za prehrano družine ali krmo živine. Prodaja je popolnoma prostovoljna. Nihče ne more lastnika krompirja siliti, da bi mu moral prodati kaj krompirja. Okrajno glavarstvo je za Dravsko polje nastavilo dva nakupovalca, ki imata pravico nakupovati prostovoljno na prodaj ponujeni krompir. Ta dva nakupovalca sta: železniški uradnik in trgovec Čelan na Pragarskem, in trgovec Jeglič v Račju. Prvi sme kupovati krompir v Spodnji in Gornji Polskavi, Črešnjevci in sosednih občinah, Jeglič pa v Račah, Slivnici in bližnjih občinah. Vojaštvo samo ne sme nakupovati krompirja pri pridelovalcih, ampak dobi potrebno množino krompirja od okrajnega glavarstva.

Nove najvišje cene za krompir. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa nove najvišje cene za krompir in sicer znaša cena za krompir od 1. do 15. septembra 1916 12 K, od 16. septembra 1916 do 28. februarja 1917 9 K in od 1. marca 1918 11 K. Te cene veljajo za prebrani krompir, ki je zdrav in v velikosti kurjih jajc. Za neprebrani krompir so pa za isto dobo določene sledeče najvišje cene: 10 K, 9 K 50 v in 9 K. Te najvišje cene veljajo za meterski stot pri prodaji na debelo. Najvišje cene za krompir pri prodaji na drobno bo pa v kratkem določila deželna politična oblast.

Mak zasežen. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa, da so vse zaloge maka zasežene, tudi je ves letošnji pridelek maka zasežen v prid države. Izvzeta od te določbe je samo tista množina maka, ki jo ima kmet in ki ne znaša več kakor 5 kilogramov. Vsi lastniki in pridelovalci maka bodo morali prodati svoje zaloge maka najdalje do 8. decembra 1916 avstrijski osrednjici za olje in mast na Dunaju, katera bo kupovala mak meterski stot za 150 kron. Kdor bi do 8. decembra ne ponudil omenjeni osrednjici svojih zalog maka, bi se mu ga s silo odvzelo in bi se mu vsled prisilne prodaje odtegnilo 10 odstotkov. Na tozadevne prestopke je določena denarna kazen do 5000 K, oziroma kazen zapora do 6 mesecev.

Nova določila glede zmljetja žita. Štajersko cesarsko namestništvo je izdalo novo naredbo, ki določa novo ureditev glede zmljetja žita. Dosedaj so bili mlinci razdeljeni v tri vrste in sicer v mlince, s katerimi je sklenil vojno-žitno-prometni zavod pogodbo, takozvani pogodbeni mlinci, nadalje okrajni mlinci in mlinci, kateri so proti odškodnini v denarju mlieli kmečko žito. Odzdaj naprej pa bodo pritegnjeni okrajni mlinci med pogodbene mlince in bosta samo dve vrsti mlinov. Glede zmljetve kmečkega žita veljajo v obče sledeča določila: Mlinarjem je prepovedano jemati kot odškodnino za zmlitev takozvano merico, ampak se jih mora odškodovati za trud z denarjem. Za zmlitev 100 kg pšenice, koruze in ječmena je določen

znesek 3 K in za zmlitev rži K 2.70. Za zmlitev žita na debelo (šrotanje) je pa določen za vse vrste žita znesek K 1.30 za meterski stot. Za razprašitev sme mlinar odtegniti 4%, pri koruzi pa od 1. decembra t. l. do 31. marca 1917 6%. Kmet, ki želi, da se mu za domačo rabo zmelje žito, mora to naznaniti županu. Župan vpiše to v nalašč za to prirejeno tiskovino, v katero se vpiše kmetovo ime in bivališče, število oseb, katere mora preživljati, vrsto in množino žita, katerega je pripeljal na mlin, nadalje mora navesti množino moke, katero ima doma v zalogi. Ta naredba tudi pooblašča okrajne politične oblasti, da smejo določiti mlin, h kateremu bodo smeli voziti kmetje svoje žito iz tega ali onega okoliša. Tudi mlinarji dobe poostrena določila. Podrobnejše podatke o tej novi naredbi bo prinesla prihodnja številka lista „Straže.“

Bernja ali zbirca. Bernja za č. gg. župnike ali kaplane je letos ravnotako dovoljena kakor lani. V tem oziru se od strani oblasti ni nič novega ukrenilo ali določilo. Po končani bernji se mora nabrana množina žita naznaniti pristojnemu žitnemu komisijonarju.

Kako je z zrnjem? Iz Murskega polja se nam piše, da je letošnje zrnje mnogo slabše kot lansko. Namlati se ga polovico manj kot druga leta. Zrnje je drobno in puhlo. Posebno slaba sta rž in ječmen, a pšenica je precej boljša. Koruza se vsled suše suši, fižola bo skrajno malo, ker cvetje sproti odpada. Ajda ne more od tal. prosjo je boljše.

Bakrena galica. V zadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ smo med „Malimi oznanili“ objavili ponudbo glede bakrene galice. Na ta oglas je došlo večje število ponudb. Omenjamo, da omenjene bakrene galice ni več dobiti.

Smola in kolofonij. Vlada je določila najvišje cene za smolo in izdelke iz smole. Za fin kolofonij je določena zvišana cena 260 K za 100 kg, za kolofonij iz smrekove smole 310 K za 100 kg.

Nekaj o stanju vinogradov v ormoško-ljutomerških goricah. Če primerjamo sedanje stanje vinogradov s stanjem, v kakršnem so bili vinogradi lanske leto v tem času, tedaj moramo z zadovoljstvom naglašati, da smo letos v tem oziru v obče na boljšem. Izvzeti so seveda vinogradi, ki jih je lani obiskala toča. Ta je ponekod trte tako močno zdelala, da se bodo na njih sledovi „ledenega biča“ še prihodnje leto poznali. Tudi peroci, katerega nevspehe pripisujejo strokovnjaki „po pokliču“ dejstvu, da smo rabili za mešanico premajhno množino te-fe snovi (devati bi baje morali najmanj 9 kg na polovnjak) je vzrok, da ponekod les jeseni ni dočela dozoreti in se radi tega spomladi ni moglo tako rezati, kakor v rednih razmerah. Bodisi temu tako ali drugače: letos — vsaj sedaj ko to pišem — nudi pogled na valovite naše vinske griče vse drugačno sliko, kakor lani v tej dobi. Proti peronospori ali rjavemu smodu smo se branili skoraj izključno z bakreno galico, in najsi je tudi nismo dobili v zaželeni množini, vendar se upam trditi, da nam je 1 kg te preizkušene snovi v zvezi z galunom koristil več kakor lani 3 kg zloglasnega perociča. Glede bakrene „PASTE-BOSNE“ snovi, ki so jo tudi nekateri vinogradniki poleg modre galice za drugo, oziroma tretje škropljenje rabili, je treba omeniti, da je brez dodatka a-pa tintam listje in grozdje ožgala; to velja zlasti za trte z gladkimi listi, recimo silvanec, plemenka i. t. d. Da peronospora letos ne nastopa tako močno, vzrok temu je tudi sedanje suho vreme. Pač pa je sedanja vročina močno pospešila razvoj pepelavosti ali grozdne plesni (Oidium tuckeri). Ker ni bilo o pravem času potrebne množine žvepla na razpolago, razpasla se je ta zajedavka po grozdnihih nastavkih tako močno, zlasti v vinogradih s krepko rastjo trt, da je do malega vse grozdje uničila. Hvala Bogu, da velja to le za nekatere vinograde in lege. Vinogradniki sicer uporabljajo sedaj razna protisredstva: žveplo (žal, da ga ni dobiti niti za najdražji denar), apno, pepel, sodo itd., a brez vidnega uspeha. Cena vinu je zdatno poskočila in prav je tako, zakaj ako je vse drago, naj ima tudi vinski pridelek primerno ceno, da bode moči tako našemu vinogradniku plačevati visoke cene za obdelovanje in za razna sredstva, s katerimi se brani od leta do leta se množim trtnim boleznim. — Sadna letina bode slaba, tintam visi kako jabolko, a dozorelo ne bode: usoda dozorelega sadu ga dobiti pred časom. Da, dobre sadne letine so velik pripomoček, da ljudstvo ne strada — A. Kosi.

Na cesarjev rojstni dan vživanje mesa dovoljeno. Štajersko cesarsko namestništvo je določilo, da je dovoljeno vživati meso na petek, dne 18. avgusta, kot rojstnega dne našega vladarja, pač pa se določa, da je zato vživanje mesa v četrtek, dne 17. t. m. prepovedano.

Razne novice.

Deklo in tri krave povozil je vlak pri Sv. Lovrencu pri Knittelfeldu na Gornjem Štajerskem. Dekla je gnala krave na pašo; železniški čuvaj je prezl zapreti ograjo, vsled česar se je zgodila strašna nesreča.

Mrtve in živ obenem. V sedanjih vojni se je že večkrat primerilo, da so bili v uradnem izkazu padlih navedeni možje, ki so se potem oglasili in izpričali, da so še živi. Posebno zanimiv slučaj take vrste se je primeril leta 1870 v francosko-nemški vojni.

Neki polir Ferdinand Döring je bil pri Metzu težko ranjen. Sanitetni vojaki so ga našli brez zavestnega, in misleč, da je mrtve, so mu odvzeli marko, po kateri se vojak spozna. Pozneje se je seveda izkazalo, da je Döring še živ, toda marka je bila že dana naprej, uradni izkaz je priobčil, da je Döring mrtve, in Döringovi ženi je bil dostavljen mrtvaški list za njenega moža. Med tem je bil na dotičnem bojišču padlim vojakom postavljen kamenit spomenik, na katerem so bila izklesana njih imena in seveda tudi Döringovo ime. Döring pa je ozdravel in se je še dolgo let veselil, da ima sicer uradno potrjeno, da je mrtve in da je tudi na spomeniku ovekovečen kakor mrtve, a je vendar živ in zdrav.

Nova mera. Ob času, ko se je nova mera pri nas uvajala, bil je neki godec obsojen v zapor radi pretepanja. Prej pa ko gre v luknjo, vpraša sodnika ves prestrašen: Gospod sodnik, ali bom po novi meri sedel?!

Judovsko geslo. Povemo naj vam majhno, a zanimivo zgodbo iz judovskih pravljic! — Neki zelo ubog, pošten jud je popolnoma zapuščen hodil v prijetnem večernem mraku po cestah. Brigal ga ni šum ljudi in šepet dreves ob cesti, ker je bil silno lačen, tako lačen, da bi skoro umrl. Sreča ga tuje, ki je nesel cajno. Tujec je prosil juda, ali ne bi hotel nesti cajne, za kar dobi napitnino. Jud sprejme ponudbo in vzame cajno na roko. Ko gre nekaj časa, se ozre okrog, tujca ni bilo nikjer. Jud jo maha domov in ko odpre cajno, najde v njej same rumene cekine. Seveda so močno začudi, a kmalu mu pade na misel, da je bil tujec sam sv. Elija, ki ga je z velikim darom rešil za vedno iz stiske. — Ta pripovedka se začneja z besedami „Moes zur Ješnosti“, t. j.: denar zaklad moje moči. Te besede ljudje pogosto izrekajo, najrajši ponavljajo in pojo med svojimi molitvami. A tudi onim judom, ki nimajo nobene vere, služijo te besede za geslo. Stari Rothschild je rekel: „Kdor koli mi vzame denar, mi vzame čast.“ Tako mislijo vsi. Denar delajo s posestvi, z zemljo, ki jo kupujejo in izjemajo, z znanostjo, ki jo po svoje izrabljajo, z umetnostjo, ki jo ponižujejo za deklo poltenosti in profirkščanske misli, denar delajo z gledališčem, s politiko, kjer nastopajo kot voditelji socialne demokracije, denar delajo na borzi. Denar in zopet denar, vse drugo jim je bedarija, za denar store vse; še svojo dušo prodajo vragu zanj, če bi jim kaj dal zanj. „Denar zaklad moje moči!“ — kako lepo geslo! Mi ga čutimo ob času sedanje draginje izvanredno močno.

„Ceden“ jud. V železniškem vozu se je neki dijak razgovarjal z judom, ki pa je nosil dolgo brado. Opazivši v judovi bradi kuhan fižol, pravi dijak: „Oprostite, gospod, jaz pa lahko uganem, kaj ste vi danes imeli pri obedu.“ — Jud se nasmehe, in pravi: „Nemogoče, gospod.“ — Dijak: „Niste li jedli fižola?“ — Jud: „O, motite se, dragi prijatelj, fižola nisem jedel že tri dni.“

Tat v večnosti. Ko so nekega nepoboljšljivega tatu prignali do vislice, vprašali so ga, kaj misli on o večnosti. — „Nič kaj dobrega“, odgovori tat, „ker ljudje nič ne jemljejo s seboj v večnost, zato ne bom imel kaj krasti.“

Dosledni lenuhi. V neki vasi so živeli trije lenuhi. Cela vas se je zgražala nad temi nepridipravi. Ker niti opomini, niti psovke niso mogle sprebrniti zanikarne trojice, so jim vaščani zažgali bajto, češ, bomo videli, se bodo li zguncali ali ne. Lenuhi so o-genj opazili in med njimi se je razvil ta-le pogovor: Prvi: Vstati bo treba, vstati, hiša gori. — Drugi: Ej, nas bodo že ljudje rešili, če jim je kaj za nas! — Tretji: Da se vama le ljubi to-le govoriti!

Dopisi.

Maribor. Stavbenik in hišni posestnik Josip Nekrep je hudo ponesrečil. Njegov lastni konj ga je tako nesrečno udaril in padel nanj, da mu je popolnoma strl nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Maribor. Mestni magistrat prodaja krompir na Rotovškem trgu št. 9 in sicer 1 kg po 18 v.

Št. Ilj v Slov. gor. Vabimo k prireditvi Kmetijskega bralnega društva pri Št. Ilju v Slov. gor. v proslavo rojstnega dne Njegovega Velikanstva, ki se vrši v „Slov. Domu“ v nedeljo, dne 20. avgusta 1916 popoldne ob pol 5. uri. Vspored: 1. Igra: Dekla božja, 4 dejanja. Deklam.: Slovenija svojemu cesarju. 2. Igra: Časica kave. Ne zveni mi, mešan zbor. Vstopnina navadna. Predlačila se hvaležno sprejmejo, ker gre čisti dobiček vojnim pohablencem v prid. Pridite!

Št. Ilj v Slov. gor. V sredo, dne 9. avgusta je po daljši bolezni (sušici) umrla 26letna mladenka M. Ferk, hčerka posestnika in občinskega odbornika F. Ferka v Čeršaku. Pogreb se je vršil v petek, dne 11. avgusta. Ražna je bila vrlo, pošteno dekle, članica Marijine družbe. Pokoj njeni duši! — Brat pokojne, kadet Jožef Ferk, je nedavno prišel v rusko vojno y-jetništvo.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Iz ruskega vjetništva se je oglašil Janez Janšovec, mladenič v Zagajskem Vrhu. Zadnjokrat je pisal iz Galicije dne 13. maja 1915. Od tega časa ni bilo več glasu o njem. Domači so že močno žalovali za njim, prištevati so ga med padle. Vso poizvedovanje o njem je bilo zaman. Pred nekaterimi dnevi pa so dobili kartico od

njega, pisano dne 14. maja 1916. Pisal je, da je še zdrav in da je že večkrat pisal domov, pa odgovora ni dobil nobenega. Tudi njegov oče je pod vojaško suktnjo.

Sv. Bolfank v Slov. gor. Družina Habjaničeva v Trnovski vasi je dobila v enem tednu dve poročili: prvo žalostno, drugo veselo. Prvo poročilo je bilo, da je padel njih mlajši sin Ivan Habjaniček na južnotirolskem bojišču. Zadet je bil od sovražne granate dne 12. julija. Drugo poročilo je bilo veselo. Od starejšega sina Franca so dobili dopisnico z ruskega vjetništva. Od začetka vojske ni bilo nobene glasu o njem. Vse ga je prištevajo že k mrtvim. A dne 28. julija dobijo domači pismo, v katerem piše: Sedaj nisem več v Sibiriji, sedaj sem v Rusiji. Pri kmetu delam kakor doma. Pismo je romalo od 28. maja do 28. julija 1916.

Ljutomer. Povodom 87. rojstnega dneva Njih Velikanstva bo v Ljutomeru več slovesnosti. Za širše kroge bo zanimiva zlasti slavnost v nedeljo 26. avgusta, oziroma ob slabem vremenu dne 27. avgusta. Tamkajšnje vojaštvo bo predložilo moderno bitko, vojni napad na vojaške utrdbe. Začetek vojne predstave je ob 4. popoldne; pred njo od 3.—4. ure je ogled utrdb, strelnih jarkov, bojnih ovir in modernih vojnih sredstev. Med ogledom ter ljudsko veselico po predstavi koncertira vojaška godba. Kdor se hoče peljati na približno 10 minut iz trga oddaljeni predstavi prostor za pokopališčem, mu je od 2. popoldne naprej na ponudbo vozna prilika na glavnem trgu v Ljutomeru, za večerni povratek pa na slavnostnem prostoru. Za vdeležence, vračajoče se do Radgone, je poskrbljen poseben vlak, ki odhaja iz Ljutomera zvečer ob 9. uri. Vstopnina na predstavi prostor znaša 50 vin. za odraslo osebo, za otroke 20 vin. Ker je čisti dobiček namenjen skladu vdov in sirot štaj. padlih vojakov, se preplačala hvaležno sprejemajo.

Ljutomer. Umrl je tukaj dne 12. avgusta po dolgi mučni bolezni veletržec in veleposestnik g. Fran Seršen. Slava vrlemu narodnemu možu!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Pogosto so se v zadnjem času oglašali naši zvonovi. A niso peli zadnjih pozdravov trudnim starčkom, ki so končali težavno zemeljsko potovanje po dolgih letih ter legli k pokoju, ampak naznanjali so smrt krepkih mož, čvrstih mladeničev, ki so dali svoje življenje za domovino. Dne 15. aprila 1916 je umrl kot junak slovenski mladenič Janez Tumpej, najmlajši izmed treh bratov vojakov. Bil je vrl mladenič, kot vojak neustrašen in pogumen, ki se ni bal nobene nevarnosti. Pohvalil ga je vsak, kdor ga je poznal. V vojni službi se je pristojevoljno javil za najtežja, najnevarnejša podjetja, za to je bil tudi v višem povelju pohvaljen zaradi neustrašenosti. Staršem je pisal: Nič se ne bojim, naj pride, kar hoče. Ko je bil zadnjič na dopustu, ki mu je bil izredno podeljen, ker se je pristojevoljno oglašil za zelo nevarno poizvedovalno pot, se je poslavljajal od vseh znancev kakor bi slutil, da ga ne bomo več videli. Pokopan je na Doberdobi. — Dne 6. julija je umrl na Doberdobi zadobljenih ranah 19letni Janez Strmšek pionir. Bil je dober sin svojim staršem, ljubil je svoj dom, domačo hišo in delo. — Dne 14. julija je padel pri kraju Ghertele in je bil ondi pokopan 32letni mož Martin Mohorko, kmet v Apačah ter zapustil ženo in 3 majhne otroke. Obetal je biti vrl gospodar in zaveden mož, zdaj so te nade uničene. Z njegovo ženo žalujejo tudi mnogoštevilni znanci in prijatelji za blagim Martinom. Kmalu za to žalostno novico je prišla že zopet druga, da je sovražna granata končala življenje Janeza Kodermana, posestniku in gostilničarju v Apačah. Bil je pokopan na Laškem pri Bilunecapre. Bil je občinski svetovalec, ud krajnega šolskega sveta ter nadzorstva tukajšnje Ljudske hranilnice in posojilnice. Smrt nemila ni pastila, da bi spali med svojimi prijatelji v domači zemlji, toda nepozabni nam ostanete, dragi junaki, Bog pa bodi Vaš plačnik tam v večni domovini, kjer se zopet vidimo!

Galicija. V tukajšnje župnišče so skušali v noči od 30. do 31. julija vlomiti neki zlikovci; eden se je zvečer priplazil v lopo in se hotel skriti, a so ga zasačili, na kar jo je »junaško« odkuril; a še dvakrat je poskusil v družbi drugega tovariša vdreti v hišo, a so ju vselej prepodili. Pozneje se je zvedelo, da sta bila to dva slaboglasna fanta iz bližine, eden vojak, ki je prišel na dopust, drugi čaka na vojaško suktnjo; mogoče tudi na ricet! — Drugod imajo po noči domače patrulje; tudi v Veliki Pirešici bi bile potrebne!

Dobrna. V nedeljo, dne 20. t. m., popoldne po večernicah, se vrši v hotelu „Union“ občni zbor naše Posojilnice, pri katerem se bo vršilo predavanje: „Naloge kmetijskega stanu v vojski in po vojski.“ Gospodarji in gospodinjje, kakor tudi mladina se naj udeleži v obilnem številu tega gospodarskega zborovanja, v katerem se bo o mnogih važnih vprašanjih razpravljalo. Mnogi ljudje, ki so izražali bojazen radi naše Posojilnice, ker je bila lastnica hotela in še drugih podjetij, naznanjamo v pomirjenje, da je Posojilnica vse prodala in da se nikomur ni treba ničesar bati. Natančnejše poročilo se bo slišalo na občnem zboru, zato pridite vsi, ki se za naše organizacije zanimate!

Celje. Gospa Jerica Rupnik, soproga c. kr. finančnega preglednika, sedaj stanujoča v Št. Pavlu pri Preboldu, je darovala za ranjene in bolne vojake, društveni nadomestni bolnišnici Rdečega križa v Celju čez 50 knjig zabavne in poučne vsebine.

Savinjska dolina. Velika stiska vlada povsod: vojaška oblast nam jemlje živino, sedaj pride žito na vrsto; strašna suša nam je uničila otavo polnoma, koruze bo malo, fižola, repe, ajde nič, sadje odpada vsled strašne suše! Ljudje se plašno povprašujejo: kaj bomo jedli? — Naj se vendar vsi občinski zastopi obrnejo na glavarstvo in poročajo o škodi zlasti gledé suše, da bodo oblasti pri rekviziciji živil tudi upoštevali našo vedno narasčajočo bedo.

Svetina. Dne 9. t. m. je umrl tukaj Andrej Klinar, 83 let star, dolgoletni cerkovnik, krščansk in obcespoštovan mož. Na bojišču sta v zadnjem času padla Andrej Ratej p. d. Hudomavc, kmet na Svetini in mladenič Janez Klepej iz Kanjuc.

Na Sv. Uršulo nad Slovenjgradcem poroma zopet znani romar iz Vranske na god Sv. Jerneja, dne 24. avgusta 1916, tako da bo maševal 23. avgusta 1916 ob najstarejši Materi božji na Homcu; ob dveh vodil sv. križev pot na Grad; ob starih služil večernice pri Sv. Roku na Selah; zvečer peljal romarje slovesno v cerkev Sv. Uršule, kjer bodo večernice; na Jernejevo pa ob 6. običajno sv. opravilo na patriotične namene; seveda, ako se mu bo zopet pridružilo kaj romarjev. — Namesto na Sv. Višarje — pa na Sv. Uršulo!

Zadnja poročila, došla v četrtek, 17. avgusta.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 16. avgusta.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Armada fronta generala kavalerije nadvojvode Karola: Na prostoru pri Capul so razširile zavezniške čete svoje vspehe s tem, da so z naskokom zavzele višine Stara Vipeczyna. Boji na tem ozemlju so skrajno srditi.

Pri Horozanki zahodno od Monasterziske so avstro-ogrške čete vnovič hude ruske napade odbile. Na enem mestu, na katerem se je sovražniku posrečilo vdreti v naše jarke, je bil s protisunkom vržen.

Armada fronta generala-feldmaršala pl. Hindenburga: Oddelki poljske legije so južno od Hulevič ob reki Stohod uspešno prodirali. — Drugače nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Na Goriškem je sovražnik ponovil svoje hude napade na naše višinske postojanke vzhodno od črte Solkan — Vertobja in pri Opatjem selu. Skoraj povsod je bilo možno že v ognju odbiti naval. Na nekaterih posameznih mestih, kjer se je Italijanom posrečilo vdreti v naše najsprednejše jarke, so bili kmalu s protinapadi zopet vrženi nazaj. Tako so zopet ostale vse postojanke trdnov rokah naših čet, ki so prizadale sovražniku zelo težke izgube ter mu odvzele 480 vjetnikov, med njimi enega podpolkovnika in sedem drugih častnikov, šest strojnih pušk in dva metača min. Poljski lovski bataljon št. 2 ter oddelki pešpolkov št. 24 in 48 so si zaslužili v teh bojih posebno pohvalo.

Pri Zagori se je izjalovil sunek nekaterih stotnij ob ovirah naše postojanke.

Na fronti v Dolomitih je posadka, naše Ruffreda-postojanke v ročnem boju odbila napad.

Proti ozemlju Monte Zebio in Monte Interotto so po živahnem artilerijskem ognju in ognju metačev min prodirali manjši sovražni oddelki, ki so pa bili lahko odbiti.

Balkansko bojišče.

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Boji v zraku.

Po noči od 14. na 15. t. m. so naši zrakolovci z uspehom napadli Valono. Dne 14. t. m. dopoldne je 7. večinoma francoskih letal napadlo Trst. Poročnik Banfield je zopet sestrelil eno sovražno letalo, katero je pri Miramaru padlo v morje. Zrakoplovci so mrtvi. Sovražne bombe so v mestu napravile le malenkostno škodo.

Mornariško poveljstvo.

Major Hueber o izgubi Gorice.

V listu „Pester Lloyd“ piše vojaški kritik major Hueber o izgubi Gorice: Odkritosrčnost nam vleva priznati, da je neprijetna misel priznati Italijanom kak vspeh. Če že to mora biti, rajši vsakemu drugemu poštenemu sovražniku, a nasproti temu nezvestemu zavezniku je to težko. Pamet mora sicer soditi, da je čudež, ker se ni zgodil ta dogodek že — pred enim letom. Opozarjati se mora na to, da so bili tamošnji kraji že dolgo časa izpostavljeni najstrašnejšim napadom. Za Italijo je to edin viden vspeh enoletne vojske njih velike vojne sile nasproti drobci naših bojnih sil.

Italijani zasedli Opatje selo.

Italijansko uradno poročilo z dne 12. avgusta pravi, da so laške čete zasedle kraško vas Opatje srlo (vzhodno od Doberdobi) ter so prekoračile sotesko Dol.

Dve italijanski ladji se potopili.

Iz Turina se poroča, da je v pristanišču v Tarentu zletela v zrak velika italijanska vojna ladja „Leonardo da Vinci“. Vzrok je neznan. Potopljena ladja je bila ena največjih italijanskih vojnih ladij. Po poročilih iz Lugana se je v prvih dneh meseca avgusta potopila velika italijanska vojna ladja „Dandolo“. Potopljena ladja je bila ena najboljših in najnovejših italijanskih vojnih ladij. S prvo se je potopilo tudi okrog 300 mož.

Velika bitka v Galiciji.

Vojni poročevalci brzojavljajo, da se je v Galiciji razvila nova velika bitka. Zračna daljavo bojne črte, na kateri divja ta borba, znaša 120 km.

Bitka za Dojran.

List „Times“ poroča, da so angleške čete zasedle severno od Soluna železniški kolodvor Dojran. Bojev za Dojran se udeležuje tudi srbski prestolonaslednik. — General Sarrail čaka na odločitev Rumunije.

Listnica uredništva.

F. H. Eggenberg: Tako vest bi nam oblast zaplenila. Pišite raje kaj drugega. — Ljutomer: Če na prošnjo ne dobite odgovora, morate povprašati, zakaj vam ne odgovorijo. — Šmarje: Zakaj se ne podpisate?

„Solzna Avstrija.“

Kdor mi pošlje v kuvertu za 1 krono in 20 vinarjev novih neporabljenih poštinih znamk in svoj natančen, naslov, pošljem mu takoj knjigo pod naslovom: „Solzna Avstrija“ v spomin prelivanja krvi in svetovne vojske. Knjiga obsega 25 krasnih bojnih pesmi; s cesarjevo in mojo sliko. Mislim, da ne bo izostalo mnogo slovenskih hiš, katere bi si ne preskrbele tega krasnega spomina. Opominim pa vse, naročnike, da se na brezplačna naročila ne morem ozirati. Naročje se pri izdajatelju Mat. Belec pri Sv. Bolfanku v Slov. gor. pri Ptuj, Štajersko. 451

Prav dobro ohranjena hiša, nadstropna, s posestvom, v sredi trga na Spod. Štaj., pripravna za gosp. župnika v pokoju ali za trgovca, tudi za gostilno, se zaradi smrti takoj proda. Vpraša se naj na uredništvo Slov. Gospodarja pod „Hiša št. 523.“

Mlin iščem v najem na dobri vodi na tri pare kamnov. Naslov pod „Mlinar št. 521“ na upravnništvo Slov. Gospodarja.

Prasce, večje tri mesece stare in majhne 4 tedne stare proda M. Hrašovec v Graboncu št. 13 p. Sv. Jurij ob Ščavnici. 529

Pridna viničarska družina s 3—4. delavskimi močmi se išče za vinograd v Leitersbergu pri Mariboru. Vpraša se pri g. Kaničcu, trgovca z železnino, ogel Gosposke ulice in Glavnega trga. (Maribor). 528

! KAVA !

50% cenejša:

Ameriška gospodarska kava, visokoaromatična, izdatna in varna, 5 kg za poskusno v vrečici, s potrebnim sladkorjem vred samo 26 K po poštenu povzetju pošilja A. Sapira, razpošiljalnica kave Galanta 496, (Ogrsko). 520

Odda se v najem ali pa tudi proda lepo okroženo posestvo v Partinju, pol ure peš-poti od Sv. Marjete ob Pesnici. Isto obsega 18 oralov travnika in njive s letošnjim pridelkom jabolk, sliv, kostanja, orehov in otave. Na posestvu nahaja se velik gosposki hram, hlevi za 8 do 10 glav goveje živine, 8 do 10 svinj in dve mali poslopji. Pojasnila daje knjigovodja Okrajne hranilnice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. 522

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

Loterijske številke.

Trst, 9. avgusta 1916: 25 78 85 98 80
Dunaj, 12. avgusta 1916: 78 57 58 79 62

Mala naznanila

8 polovnjakov

slovenjgorskega vina je na prodaj. Kdor ga želi kupiti, naj se oglasi pri Upravištvu „Slovensk. Gosp.“ 514

„Iščem vojašine prostega kontorista, večje samostojne slovenske, nemške korespondence in knjigovodstva. Sprejme se tudi istotako izurjena kontoristinja. Nadalje sprejmem krepkega učenca s primerno šolsko izobrazbo pod ugodnimi pogoji. Prednost imajo takšni, ki so bili že nekaj časa v službi. Ponudbe: Franc Oset, veletrgovec, Vransko pri Celju.“

„Takoj se sprejme pridna poštna dekla, katera ima veselje do živine! Plačilo, hrana dobra. Confidencij, Zavodna Celje.“ 514

Deklica, 14 let stara, šole prosta, od ubogih poštenih staršev, prednost ima taka brez staršev, se sprejme k mali trgovini in malemu posestvu v uk. Dobi potrebno opremo in se tudi lahko šivat uči. Jožef Kunst, Kaindorf-L. paica. 518

Sode vseh velikosti kupi A. Poš, Maribor, Allerheiliggasse št. 12. I. nadstropje. 526

Žagarja sprejma takoj Katika Moder, posestnica na Bistrici pri Ljubljani. 518

Mlinar-poslovođa za mežni mlin v lepem kraju Spod. Stajerske se išče proti plači in deležu. Ponudbe sprejema upravištvu lista pod Mlinar. 519

Prodaj vinograd z bratvijo vred v bližini Slatine, (Podplat). Sestoji se iz novega trsa ter je v prav lepem solnčnatem legu. Pridelava vsako leto 5-6 polovnjakov izvrstnega vina. Prostora za rigolati je toliko, da se je lahko pridela 10-12 četrtinjakov vina. Zraven je tudi nekaj gozda. Cena za vse skupaj 2400 kron. Naslov v upravištvu pod „Vinograd pri Slatini“ št. 523

V moji trgovini se takoj sprejmejo: prodajalec ali prodajalka in dva učenca zmožna slovenskega in nemškega jezika. Jožef Berliš, trgovec Rogatec. 527

Prodajalka, večja mešane stroke, želi mesto na deželi. Naslov pove upravištvu. 511

300 do 400 K na mesec!

Potovalci, zastopniki in agenti, tudi začetniki se sprejmejo. Obiskati morajo trgovine z mešanim blagom, konsumna društva, odbore za preskrbo z živili itd. itd. Ponujati imajo veliko konsumnega blaga. Tudi za postranski zaslužek. Same zanesljive, delaljubne osebe se naj oglašijo pisмено na upravištvu pod „Potovalci št. 522“.

Gostilna

dobro iduća, z 4. orali zemlje, krasna lega na okrajni cesti, se prodaja. Več pove gosp. Franc Kaučič, trgovec v Studencih pri Poljčanah! 515

Posestvo

blizu cerkve, z lepimi poslojji, obstoječe iz njiv, travnika, vinograda, vrta, ter hoste, skupej 7 oralov, se prodaja. Več pove gosp. Franc Kavčič, trgovec v Studencih pri Poljčanah! 516

Pridna dekla se išče in sice taka, katera ima veselje do živine, zna tudi biti priletna. Plača na mesec 16 kron. Naslov: Marija Knuplež, Mellingerstr. 56 Maribor. 509

Kovaškega pomočnika in učenca sprejme takoj kovaški mojster Janez Novaček, Maribor, Lendgasse št. 7. 498

Malo gospodarstvo, 10 oralov vinogradov, gozd, travniki, njive, nov hlev za 20 glav živine, moderno sezidano. Cena 15.000 K. Naslov pove upravištvu Slov. Gosp. pod „Posestvo št. 491.“

Učene se takoj sprejme s popolno prehrano pri Stefanu Strašek, čevljarški mojster in zaloga čevljev Celje, Kovača ulica. 493

Kedo da v najem ali prodaja posestvo z gostilno in ekonomijo, naj blagovoli naznaniti A. Pristovniku Wiesengasse 8, Studenci pri Mariboru. 494

5 vinarjev

Prva tovarna ur Ivan Konrad.

c. i. k. dvorni dobavitelj v Brünn 801 na Češkem.

Nikelasta anker-ura K 630, 6-80, 9-50, starosrebrna-kovina-sta remont. ura K 8, s švicarskim kolesjem K 825, vojna spominska ura K 10, radium žopna ura K 18, niklasta budilka K 7, stenska ura K 520. Za vsako uro triletno pisмено jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben riziko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. 1 Da

Lepo kmečko posestvo obstoječe iz hiše, gospodarskega posloja z obokano kletjo, hlevom za 6 glav živine (poslednji stavbi novozidani). — Gostilna s koncesijo za točenje žganja, 12 oralov posestva, vinograd, gozd, travniki in njive na gričku, 3/4 ure od postaje Poljčane, je z letino vred na prodaj. Cena 16.000 K. 4500 K lahko ostane. Več pri posestniku Ivan Vouk v Poljčanah.

Najemniki brez otrok se sprejmejo v vinogradno hišo čisto blizu mesta. Naslov: Klemenčič, Malečnik 13. Sv. Peter pri Mariboru (blizu Budermanove gostilne). 502

Tri vinogradna posestva z gozdom, travnikom, njivo in sadonosnikom v Halozah na prodaj. Vpraša se pri Ludmili Fürst, Ptuj, Kaiserfeldulica, 6. I. nadstropje. 503

Bolna gospa želi dati lastne tri otroke za svoje. 2 fanta in 1 dekletca. Starost 4-8 let. Maribor, Tržaška cesta št. 26 pri gospe Polt. 504

Dvenadstropna hiša z velikimi stanovanji v mestu, davka prosta nee na leto 3216 K, se prodaja. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192“.

Novozidana hiša

stavba prosta, na Tezni, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa njiva. Cena 13.000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drugo vse, kakor pri prvi. Cena 1000 K. Tezno 42 pri gosp. Rannar. 173

Proda se hiša (2 sobi, 1 kuhinja, 2 dvoranici, 2 svinjska ljeva, studenec in lepi vrt). Pobrežje pri Mariboru, Dammgasse št. 43. Anton Mutnik. 484

Vila

novozidana z 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru. Lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več pove upravištvu pod „Vila 172“.

Hišnik (hlapec) za domača opravila se takoj sprejme pri dobri plači in hrani. Franjo Duhek, svečar Maribor, Viktringhofova ulica.

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnicjo, v mestu, še davka prosta za stanarino se dobi na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 52.000 K. Naslov v upravištvu pod „Davka prosta št. 191. Maribor“.

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovalec plačajo na leto 2832 kron, se prodaja pod lahкими plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravištvu pod „Hiša 30.000 Maribor“.

Služkinja čez 20 let stara, ki je že bila v službi, se sprejme pri slovenski, krščanski obitelji v Mariboru. Nastop službe 1. septembra. Ponudbe pod „služkinja št. 479“ na upravištvu lista.

Viničar, poštini ljudje 2 do 3 delavske moči, se sprejmejo pri R. Flick, Fram pri Mariboru. 501

Mariborska okolica!

Kupim takoj manjše vinogradno posestvo v bližini Maribora, najraje v Kamnici ali Bresternici. Zeli se solčna, mirna lega in priprava hiša za poletno stanovanje. Kupnina se takoj izplača. Naslov kupca pove upravištvu „Slov. Gosp.“ pod „Lep vinograd št. 375.“

Gostilna Narodni Dom v Mariboru. Naznanjava, da sva prevzela s 1. avgustom gostilno v Narodnem Domu v Mariboru ter prosiva cenjeno občinstvo, da se blagovoli prepričati o izborni kakovosti piva in vina (slovito Baumanovo vino iz Št. Ilja) ter jedil. Tudi novooopremljena staroznana „klubova soba“ je č.č. gospodom na razpolago. 516

Av gust in Leopoldina Stelcer.

Za begunce z juga. Hranilnica in posojilnica v Št. Ilju v Slov. gor. ima na prodaj čedno posestvo z zidano hišo ob državni cesti. Cena 11.000 K. 515

Vojno zavarovanje.

Množijo se dan za dnevom slučajji, da police po preteku enega leta veljavo zgubijo in da se nekateri za podaljšanje ne skrbijo. Dolžnost vsacega lastnika polic je, da se v drugem letu iz rok ne odvzame pravica do zavarovalnine, ker se lahko pripeti, da vojak še le v drugem letu pade ali podleže kakšni bolezni na bojnem polju ali doma. Važno je tudi, da se ne čaka na trenutek, ko poteče prvo leto zavarovanja. Zakaj? Ako umre vojak v času, v katerem ima prva polica veljavo in je za isto svoto že drugič zavarovan, se izplača podvojena zavarovalnina. C. kr. avstr. vdov. sirot. zaklad je pa že meseca maja 1916 poskrbel, da se lahko zavarujejo vojaki za slučaj dela nezmožnosti ali invaliditete. Ako postane vojak invalid, se mu izplača zavarovalnina in sicer v primeri z njegovo delanezmožnostjo, za to zavarovanje so tudi malenkostne premije. Tedaj je tudi tukaj pomoč, ako se zavarovanje pravočasno sklene. Ako je pa prepozno, se pa plačana premija vrne. Prosijo se pa župani in sploh merodajne osebe v občini, da ljudstvu po možnosti razjasnijo in pripočajo vojno zavarovanje, ker marsikaterim se bodo na ta način rane zacelile. Natančnejša pojasnila se dobijo pri c. kr. davčnih uradih in c. kr. okr. glavarstvih in sicer vse brezplačno. Iv. V. 470

Daj nam mir, Gospod!

Nova skladba za petje v cerkvi, v šoli in doma. Besede iz „Bogoljuba“. Enoglasno s harmonijem ali orglami vglasbil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču. Cena partituri 35 h (V znamkah pri skladatelju!) 437

STRD (izstresen iz pogač)

kupi v vsaki množini medicar Franjo Duhek, Maribor, Viktringhofova ulica. Plačam bolje kot vsak drugi. 424

Kupim krmo

suho, letošnje ali lansko proti gotovini. Ponudbe z navedbo množine, cene, ali prešano ali ne, se prosi na naslov: „Krma“ na upravištvu Slov. Gospodarja. 468

Izborna se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšje

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prsni, vratni in boleti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment.

capsici compos.

Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller.

Steklenica kron. — 80, 140, 200.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznanih in pohvalnih pisem. F. Prull, mestna lekarna „pri G. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala.

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sem se prepričal, da res pomagajo, Vam izrekam lepo hvalo ter priporočam to zdravilo vsem svinjerejem. Prosim, pošljite mi spet svinjskih kapljic za rdečico in sicer hitro kakor morete 6 steklenic. S pozdravom Ivan Škorjanc.

Srednja vas, dne 6. avgusta 1916.

Kupim vsako množino lepega glavnatega zelja, lepo fižolovo stročje, lep česenj po sedanjih najvišjih cenah: Karl Saria, Maribor, Schmidplatz 1. 507

„Novi Pridigar“ I. letnik, krasno vezan, se dobi v prodajalni Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Stane s poštnino vred 8 K. P. s. Naročniki, ki so še vso ali deloma dolžni naročnino, so proseni, da pošljejo zaostale svote semkaj po razposlanih položnicah, sicer pa tudi po poštnih nakaznicah. 48

Ivan Ravnikar

Na trgovina specerijskega, kolonijalne- Na ga blaga barv in zaloga mineralnih drobo! voda

Celje-Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen, kumno, janež, pristno strd in vosek.

VELIKA UMETNOST

v slučaju nagle smrti obuditi popolni kes.

Vsem, ki v Boga verujejo, v duhovno pomoč. 16 malih stranij.

Tisk in založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ta drobna knjižica prihaja pač o pravem času! Če kdaj, je potrebno v sedanjih dneh velikega umiranja, da je vsakdo temeljito podučen o slučajih nagle smrti! Najprva in najpotrebnejša molitev za umirajoče je popolni kes. Na sodnji dan še le bomo izvedeli, koliko duš se je rešilo s obujenjem popolnega kesu še v zadnjem trenutku. Učenjak Francelin, se je izrazil nekoč: „Ko bi mogel prepotovati kot pridigar dežele, o ničemer bi ne pridigoval tolikokrat, kakor o popolnem kesu.“ Glejte nauk o popolnem kesu Vam podaje ta knjižica. Dragi čitatelji! Sežite pridno po tej knjižici. Naročite si jo za sebe, pa pošljite jo tudi svojim možem in sinovom na bojišče.

Cene: 1 komad 8 h, 15 komadov s poštnino vred 1 K, 100 komadov s poštnino vred 5 K. Manj kakor 15 komadov se po pošti ne pošilja. Denar je treba poslati naprej.

Gostilna

nasproti glavnemu mariborskemu kolodvoru, enonadstropna, s sobami za tučce, velikim v senčnatim vrtom za goste, velikim dvoriščem, lepimi kletmi, v hiši je pekarija, ki se tudi lahko vporabi za mesnico se iz zdravstvenih ozirov lastnika prav poceni prodaja. Vpraša se pri lastniku Jožef Kukovič, Tegetthoff-ova ulica št. 53, Maribor.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago Prošnje in Potrdila za klanje telet in mlade živine.

Žvepleno zdravilno kopališče

VARAZDINSKE TOPLICE

(Hrvaško).

Železniška-, poštna-, telefonična in brojavna postaja. Novi zdraviliški hotel z električno razsvetljavo. Staroslovni radioaktivni žvepleni vrelci +58° Celzija se priporočajo pri

protimu, revmatizmu, išijašu, etc.

Pisno zdravljenje pri trdovratnih boleznih v vratu, goltancu, prsih, jetrih, želodcu in črevesih.

Električna masaža, glinasta, ogljikova, kislina in solčna kopališča.

Celo leto odprto. Divna okolica. Moderna oprema. Vojaska godba. Zdraviliški zdravnik: dr. J. Lechert. Pogoji brezplačno. 3 M.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

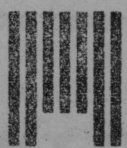
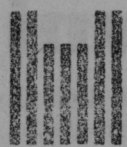
za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo, navadne po 4 1/4 %, proti trimesečni odpovedi po 4 1/4 %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštno hranilno poloznice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

na vknjižbo in na zastavo vrednostnih listin po 5 1/4 %, na vknjižbo sploh po 5 1/4 %, na zastavo vrednostnih listin po 6 %. Nadležne stroške za zastavo vrednostnih listin prevzame posojilnica v svojo last proti povratni gotovinski stroške. Za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsak sobota od 8. do 12. ure dopoldne. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 5. do 6. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Okrajna poslovna c. kr. avstr. vojaškega pomožnega zaklada vdov in sirot (oddelek: Vojno zavarovanje) za politični okraj Celje, išče delavne **sotrudnike** za **akvizicijo**, pod ugodnimi pogoji. Vojni invalidi imajo prednost in se jim lahko zagotovi stalen zaslužek.

Ponudbe je treba poslati na omenjeno poslovno, c. kr. okrajno glava stvo, II. nadsir. št. 9 Celje. 502

V vojno odhajajoči

ne zabite na najvažnejšo oskrbo, na skenitev vojnega življenjskega zavarovanja za dobo 1 leta.

Zavarovanje velja za vsak slučaj smrti, tedaj tudi za smrt v vojni ali na posledicah taiste. — Zdravniške preiskave ni potreba. Že na bojnem polju se nahajajoči sklenejo lahko zavarovanje od tam. — Ravno tako lahko zavarujejo sorodniki svojce, upniki svoje dolžnike brez vednosti in privoljenja taistih.

Družba sklepa pa tudi navadna življenjska zavarovanja, v kojih je vojna nevarnost brez vsakere doklade k običajni premiji v polnem obsegu všteta.

Končno sklepa družba tudi vojna nezgodna zavarovanja za dobo 1 leta za slučaj v vojni pridobljenih nezgod ali bolezni.

Brezplačna in takojšnja pojasnila daje:

Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe

„AVSTRIJSKI FENIKS“

v Ljubljani, Sodna ulica št. 1. 512

Gobe. Gobe.

Kupim

vsako množino **lepo posušenih gob** (globanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravše ali prave globanje, potem **posušene turke**, brezovke, žemljarike, jelenovke, bodičarice ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (žolte) lesičke, sivke, pečenice, golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Štajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 370

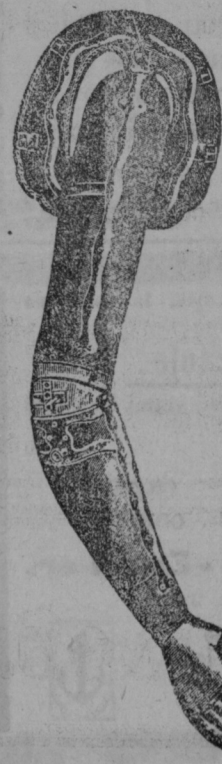
Zbiralnica-nakupovalnica za ovčjo volno.

Prevzamem za prevzemno komisijo ovčje volne pri vojnem odboru za volneno industrijo na Dunaju **ovčjo volno** (ostrizeno volno).

Vse zaloge se morajo naznaniti pri od c. kr. trgovskega ministristva na Dunaju imenovanem edinem zbiralcu volne za politični okraj Celje (izvzeto je samo ozemlje uradnega področja politične ekspoziture v Mozirju): Konradu Elsbacher v Laškem trgu. 510

Novozidana hiša

z dvema nadstropjema, z velikim vrtom ob vnožju Semeringa se vsled smrti lastnika poceni proda. Hiša je pripravna za zasebno rabo kakor tudi za letovišarje, ki so tukaj pozimi in poletu. Ponudbe pod H. F. D. na upravo lista. 521

Kilne pase

tudi za najhujše kile, trebušne obveze, suspensorije, podlage za ploske noge, brgle, umetne ude, kakor roke in noge i. t. d. ter pokončne držaje in druge različne stroje proti telesnim poškodbam po zdravniškem predpisu izdeluje izvrstno in dobro staro-znana tvrdka

Franc Podgoršek,
bandazist,

340 Maribor, Burggasse 7.
Pridnega učenca iz poštene hiše sprejem pod zelo ugodnimi pogoji.

Za organiste na deželi!

Po nižani ceni je dobiti pri podpisancu:

1. Nabozne ljudske pesmi I in II. (oba zvezka namesto 2 K 70 h) samo za 1 K 60 h
2. Cerkevne pesmi za šolske maše (namesto 1 K samo — K 50 h

311 Ant. Kosi, šolski ravnatelj, Središče (Štaj.)

Blížajo se veliki dnevi sreč

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih sreč:

Novih sreč Avstrij, rdečega križa 300.000 in 500.000 K
Turških sreč 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
3% zemljiških sreč iz l. 1880 90.000 in 90.000 K
3% zemljiških sreč iz l. 1889 60.000 in 100.000 K
17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917: 3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 3.75.
Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju izžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom! Srečkovno zastopstvo 16, Ljubljana. 490

Zahvala.

Ob nenadni izgubi naše iskrenoljubljene nepozabne hčerke oziroma sestre

Zofike Kavčič

učit. kand. 1. letnika pri šolskih sestrah v Mariboru, ki se je v torek dne 8. avgusta 1916 opolnoči po kratki bolezni in prejemu sv. zakramentov v dobi 15 let preselila med angeli, izrekamo za mnogobrojne dokaze odkritega sočutja vsem najtoplejšo zahvalo.

Prav posebno pa se še zahvaljujemo vsem številnim udeležencem žalnega spreveda, zlasti vsem sorodnikom, nadalje velečastnemu gospodu župniku tomaževskemu Matiju Zemljicu in gosp. bogoslovcu Vinko Munda, tamkajšnjemu učitelstvu, šolski mladini, dekletom Marijine družbe, pevcem in vsem, ki so predrago rajno spremili k večnemu počitku na pokopališče pri Sv. Tomažu.

Maribor-Sv. Tomaž, dne 10. avgusta 1916.

500

Zaljubljeni stariši in brat.